

Gyvenimas

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms
Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

ISSN 1648-0392

9 771648 039035

Nr. 84 (10434) * 2021 m. lapkričio 6 d., šeštadienis

Kaina - 0,45 Eur

Šiandien saulė teka 7 val. 32 min.,
leidžiasi 16 val. 33 min. Dienos ilgumas
9 val. Mėnulio jaunatis.

Vardadienius švenčia Ašmantas, Armantas, Leonardas, Leinartas, Melanijus, Vygaudė; sekmadienį – Ernestas, Ernesta, Karina, Sirtautas; pirmadienį – Domantė, Severinas, Svirbutas; antradienį – Aurelijus, Dargintas, Teodoras, Estela, Paulina.

Lapkričio 8 – Europos sveikos mitybos diena.

Kraštotyrininkė Onutė Zmejauskienė pristatė knygą „Pakuonio mokyklai – 200 metų“

Spalio pabaigoje Pakuonio bibliotekoje įvyko seniai planuotas, tačiau dėl pandemijos vis nukeltas, knygos apie Pakuonio mokyklą pristatymas.

Knyga buvo išeista 2019 metais, Pakuonio mokyklai švenčiant 200 metų jubiliejų. Knygą pristatė jos sudarytoja – visų mylima ir gerbiama kraštotyrininkė, mokytoja, visuomenininkė, kraštetė Onutė Zmejauskienė. Ji apžvelgė visus knygos skyrius, renginio dalyvius paleindama ir pasakojimais bei prisiminimais, neatspalpintais šios knygos puslapiuose.

Pakylėti dviaskai, su džiugiesiu širdyse susitikimo pabaigoje dekodami už tikrai šiltą bendravimą, už tokį milžinišką darbą, kuri daro mokytoja Ona Zmejauskienė, renginio dalyviai išdriso garsiai pasvajoti apie knygą, kurioje sugultu Onutės turimos žinios, medžiaga ir prisiminimai apie Pakuonio krašto istoriją...

Renata Žibienė

Bendruomenių seklyčia

Kaimiškų vietovių gyvybingumas, gyvenimo jame kokybė nemaža dalimi priklauso nuo aktyvių Prienų rajono savivaldybės vietas bendruomenių, kurios siekia gyventi gražiau ir turiningiau – organizuoja talkas, remontoja patalpas, tvarko aplinką, kuria viešasias erdves aktyviam laisvalaikio praleidimui, švenčių organizavimui, turizmo plėtrai, keliauja ir verslauja. Kiekvienai veiklai ir sumanymui įgyvendinti reikia ne tik narių entuziazmo, bet ir lėšų, todėl bendruomenių nariai rašo projektus, siekia gauti finansinę paramą iš savivaldybių, Lietuvos biudžeto, Europos Sąjungos fondų ir kitų šaltinių. Rubrikoje „Bendruomenių seklyčia“ – apie Prienų rajono kaimo bendruomenės „Stakliškės“ iniciatyvas kuriant ir gražinant miestelio viešasias erdves.

12 p.

Sutvarkytoje viešojoje erdvėje vyko Stakliškių seniūnijos vasaros šventė.

STIKLAI ŽIDINIAMS

STOGO DANGA
HANBUD MODERNA

DUJINIAI KATILAI
ARISTON

IRANKIŲ NUOMA

Akcija galioja: 2021.11.03-2021.11.30

Kepyklos g. 17, Alytus
Tel. (8 315) 55970
www.lankava.lt

VIDARA STOGAI IR FASADAI

- Plieninės stogų dangos
- Lietaus nuvedimo sistemos
- Skardos lankstinių gamyba

RUUKKI PARTNERIS

Santaikos g. 10, Alytus, tel. 8-685-45878

SPECIALUS
PASIŪLYMAS!

MEGA
prekybos ir laisvalaikio centras

NUOLAIDOS
PIRKINIAMS
SAVITGALIAIS*

*Daugiau informacijos ir išsamus nuolaidų sąrašas www.mega.lt

IKI LAPKRIČIO 28 D.
**NEMOKAMOS
PRAMOGOS
VAIKAMS**

Barbie

HotWheels

playmobil

Apsvarstyti lėšų, turto,
susisiekimo, transporto
ir kiti klausimai 2 p.

Išėjusieji Amžinybėje
gyvena tol, kol yra
atmenami... 3-10 p.

Nutukimas: kada
reikalinga operacija? 4 p.

I reabilitaciją – iš namų?
Ruosiama pokyčiai 5-6 p.
nenudžiugins pacientų

Žygimantas Gališanskis iš
Europos pakrančių irklavimo
pirmenybių parvezė du
bronzos medalius 8 p.

„Kenčiantiems
padėk...“ 9 p.

Stakliškėse bus įrengtas
ir sutvarytas
Atminimo kalnelis 12 p.

Parduoda baltarusiškus
durpių briketus. Sveria jūsų
kieme. Tel. 8 659 85 001.

GRASTA

**AKMENS ANGLIS
BRIKETAI, GRANULĖS**

8 687 36216

Kęstučio g. 99, Prienai
www.grasta.lt

VASAROS NUOLAIDOS!!!

Prezidento kliedesai

Prezidentas Gitanas Nausėda kaip reikiant nusišnekėjo. Viešėdamas Briuselyje, Europos vadovų tarybos posėdyje, kuriamė buvo svarstomi Lietuvai aktualūs migracijos ir Europos Sąjungos išorės sienų apsaugos klausimai, jis leido sau išsakyti viešą prie-laidą vakcinavimo klausimu. Esą vasaros pradžioje Lietuvoje buvo sąmoningai sabotuojuamas visuomenės skiepijimo procesas, „galbūt dėl to, kad nebūtų pasiekta prezidento tikslas – 70 proc. iki liepos vidurio“. Cia – ne aš, tai prezidentas apie save vis dažniau kalba trečiuoju asmeniu.

Kolegos žurnalistai primena, kad vos prieš porą mėnesių (2021 m. rugpjūtį) p. Nausėda kalbėjo visiškai kitaip: „Šiuo metu mes tikrai kalbame apie tai, kad perlenkiame lazdą“. Tai buvo pasakyta ne tik trečiuoju asmeniu, bet ir daugiskaita.

Tačiau keičiausia ne tai, kad p. Nausėda kalba pats, neprisimindamas, ką tuo pačiu klausimu yra pareiškės vos prieš porą mėnesių – taip neišvengiamai nutinka visiems politikos šnekučiams. Šiuo konkrečiu atveju baisiau, kad šalies vadovas užsiima visiška insinuacija po to, kai ligi tol atvirai flirtavo su ižymiausiais Lietuvos antiskiepininkais. Dabar primena, esą prezidentas viešai ragino skiepytis nuo COVID-19 virus šalies žmones. Siuolaikinės technologijos nesunkiai leidžia tuos „raginimus“ susirasti internete, darsyk išklausyti ir kiekvienam atsakyti į esminį klausimą – „ar įtikino“?

Kitaip tariant, p. Nausėda už palyginti menkus visuomenės vakcinavimo rodiklius yra atsakingas lygiai taip, kaip ir vyriausybė. Jei ne labiau (tai jau kitas klausimas).

Prezidentūros komandai gali atrodyti kitaip, tačiau šalies vadovas savo neatsakingu viešu tarškejimu greituoju būdu ritasi į populiaros TV laidos „K-K-2“ lygi. Ten, kur vyrauja Petras Gražulis, Valdemaras Valkiūnas ir Agnė Širinskienė beigt į juos panašūs politiniai veikėjai.

Pastaroji teologijos mokslo daktarė pastarosiomis dienomis darsyk išgarsėj, paskelbusi informaciją, esą vizito į Jungtinį Arabų Emyratus premjerė Ingrida Šimonytė ir ekonomikos bei inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė už kelis tūkstančius eurų, kuriuos sumokėjo VŠĮ „Versli Lietuva“, prabangiai pusryčiavo Dubajuje.

Žiniasklaidos dėka paaškėjo, kad renginys buvo visiškai kitoks, su-remgtais kitalis tikslais, o premjeras su ministre pėdos Dubajuje tuo metu jau buvo ataušusios.

Mano kolegė Rita Miliūtė ta proga pastebėjo, kad mokslo daktaro laipsnis žmogų turėtų įpareigoti atsakingai elgtis su išgalvotais ar numanomais faktais. Net politikus su mokslo daktarų laipsniais. O aš tuo tarpu stebiuosi, kaip p. Nausėda šia proga p. Šimonytės ir p. Armonaitės neišskivietė ant kilimo ir nepareiškė nepasitikėjimo podraug su reikalavimui atsistydiinti. Tai visiškai atitinkų prezidento veiklos pastaruoju metu principus.

Prezidentas gali nepritarti valdančiai augumui. Jis net gali pjautis it šuo su kate. Tačiau neturėt nusišnekėti „i pievas“. Ši Vyriausybė, kaip ir jos pirmtakės, daro vienokias ar kitokias klaidas, galbūt geriau galėjo valdyti pandemiją (problema tik ta, kad ligi šiol niekas negali tiksliai pasakyti, kaip ją reikia valdyti), tačiau apkaltinti sąmoningai stabdžius vakcinavimo tempus yra kliedesys.

Aktuali informacija

Žemės ūkio ministerija socialiai remtinų gyventojų augintinius siūlo ženklinti nemokamai

Socialiai remtiniems gyventojams ir gyvūnų globėjams augintinių ženklinimas per kišenę nekirs – Žemės ūkio ministerija parengė tvarką, pagal kurią asmenų, gaunancių socialinę pašalpą, laikomų kačių, šunų ir šeškų privalomo ženklinimo ir registravimo išlaidos bus kompen-suojamos valstybės biudžeto lėšomis.

Vienam gyventojui, gaunan-ciam socialinę pašalpą, galėtų būti kompensuojama ne daugiau kaip už trijų gyvūnų augintinių (šunų, kačių arba šeškų) ženklinimą.

Gyvūnų globėjams iki kitų metų gegužės 1 d. iš valstybės biudžeto bus kompensuojamos visų augintinių, atvestų iki šių metų gegužės 1 d., ženklinimo ir registravimo išlaidos. Kompensacijos suma už vieno gyvūno paženklinimą ir registravimą negalėtų viršyti 15 eurų. Iš viso tam iki 2021 m. pabaigos Žemės ūkio ministerija numatė skirti 300 tūkst. eurų. Ši siūlymą dar turės patvirtinti Vyriausybė.

Žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas ragina nedelsti – iki kitų metų gegužės visi gyventojai privalo paženklinti savo laikomus augintinius: šunis, kates bei šeškus.

„Suprantame, kad socialiai remtiniems gyventojams ir gyvūnų globėjams augintinių ženklinimas gali tapti finansine našta, tad valstybė siūlo pagalbą. Tikimės, kad ši priemonė paskatins ženklinti ir registruoti savo augintinius net ir labiausiai socialiai pažeidžiamus

asmenis. Tai neabejotinai atnešnaudos ir gyvūnam, ir jų šeimininkams“, – sako žemės ūkio ministras K. Navickas.

Siūloma, kad patirtų išlaidų už gyvūnų augintinių ženklinimą ir registravimą kompensacija būtų išmokama privalomo gyvūnų augintinių paženklinimo ir įregistruavimo paslaugų teikėjams, t. y. asmenims, turintiems teisę pagal Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymą ženklinti šunis, kates ir šeškus ir teikti jų duomenis Gyvūnų augintinių registrui.

Taigi pas veterinarą ar kitą asmenį, baigusį specialius kursus, atėjusiam gyventojui, siekiančiam nemokamai susiženklinti ir užregistruoti jo laikomus augintinius, užtektų parodyti savivaldybės išduota galiojančią pažymą, patvirtinancią, kad šis gyventojas yra socialinės paramos gavėjas.

Dėl patirtų išlaidų kompensacijos ženklintojas kreipsis į Nacionalinę mokėjimo agentūrą prie Žemės ūkio ministerijos, kuri patirtas išlaidas kompensuos pagal ženklintojo prašymę pateiktus duomenis.

Apsvarstyti lėšų, turto, susiekimo, transporto ir kiti klausimai

Spalio 28 d. vykės nuotolinis Prienų rajono savivaldybės tarybos posėdis buvo pakankamai trumpas – Jame be didesnių diskusijų priimta 17 sprendimų.

Suabejojo dėl 65 tūkst. eurų skyrimo

Kiek ilgėliau sustota ties pirmuoju darbotvarkės klausimu, svarstant Prienų rajono savivaldybės 2021 metų biudžeto pakeitimus. Biudžeto lėšos didėja 856 500 eurų – šią sumą sudaro gautos ES lėšos, tikslinės dotacijos, gyventojų pajamų mokesčiai, vietinė rinkliava, mokymo sričiai skirtos lėšos, taip pat numatoma paimtai paskola. Dėl pajamų Tarybos nariams neaišku-mų nekilo, bet išlaidų paskirstymas, tiksliau 65 tūkst. eurų skyrimas sporto programai (krepšinio komandų finansavimui), sukėlė įvai-rių vertinimų.

Egidijus Visockas pasiūlė lėšų „nevietinėi“ krepšinio komandai neskirti, tai, anot jo, nepadoru, kai Prienų KKSC grupės turintys treneriai gauna menką atlygi.

Algimantas Šidlauskas savo ruožtu piktinosi, kad Savivaldybė avansiniu mokėjimu imasi gelbėti iki šiol visų problemų neišsprendu-si, vis dar įsisokinimų turintį „Prienų“ krepšinio sporto klubą. Meras **Alvydas Vaicekauskas** patikslino, jog 65 tūkst. eurų suma skirta LKL ir RKL čempionatuose dalyvaujančioms komandoms. Pasak jo, siemet „Prienų“ klubui išmokėjus dalį lėšų, kitais metais šia suma Savivaldybės parama bus sumažinta.

Replikavo dėl delsimo

A.Šidlauskas atkreipė dėmesį į sritį, kurioje reikia šeimininkiko požiūrio. Jo teigimu, delsiant remontuoti trūkusių Jiezno pirminės sveikatos priežiūros centro šilumos trasą, senajame pastate įsitikūrė pa-cientai ir personalas šala, o Slaugos skyriaus neskubama iškelti į su-remontuotas patalpas.

Meras Alvydas Vaicekauskas į šią pastabą sureagavo sakydamas, kad senos trasos neapsimoka remontuoti. Šiuo metu skyriaus pa-statas šildomas elektra, o suremon-tuotos pagrindinio pastato patalpos greit bus priduotos ir jau lapkričio pradžioje Slaugos skyrius galės įjus-

persikelti. Darbo salygos bus nepa-lyginamai geresnės, juolab ir Taryba šiame posėdyje paskyrė 3800 eurų, už kuriuos Jiezno PSPC įsigys sky-riui reikalingų baldų.

Skelbs kavinės nuomas konkursą

Kitu sprendimu Taryba Prienų kultūros ir laisvalaikio centru per-davė ilgalaiķi materialųjį turtą (kavinės baldus), kurį centras val-dys, naudos ir disponuos juo pati-kėjimo teise. Taip pat buvo pritarta siūlymui išnuomoti virtuvės ir kavi-nės patalpas su baldais više kon-kurso būdu 5 metams (su galimybe pratęsti tokiam pačiam laikotar-piu).

Passak mero, Savivaldybei kavinės patalpų remontas kainavo maždaug 61 tūkst. eurų, taip pat buvo įsigytų nauji baldai. Todėl buvo pa-siūlyta patalpų nuomas kainą padidinti nuo 0,52 Eur/kv.m iki 1 Eur/kv.m per mėnesį. Tokiu būdu vers-lininkams, norintiems teikti maiti-nimo paslaugas Prienų KLC kavinėje, patalpų ir baldų nuoma per mė-nešį atsietų daugiau nei 400 eurų.

Pritarta bendradarbiavimo sutarčiai

Balsų dauguma pritarta bendradarbiavimo sutarčiai su Kauno rajono savivaldybe dėl vietinio prie-

miestinio autobusų maršruto trasa Kaunas – Garliava – Mastaičiai – Pažerai – SB „Aronija“ – Jūrė organizavimo ir finansavimo. Tiki-masi, kad ši kaimynines savivaldy-bes jungianti vietinio priemiestinio autobusų maršruto trasą patenkins gyventojų, ypač gyvenančių, besiku-riančių sodų bendrijoje, patogaus susisiekimo poreikius. Pagal šią sutartį lengvinio keleivių vežimo išlaidas (preliminari suma 6400 eurų per mėnesį) perpus pasidalins Prienų ir Kauno rajonų savival-dybės.

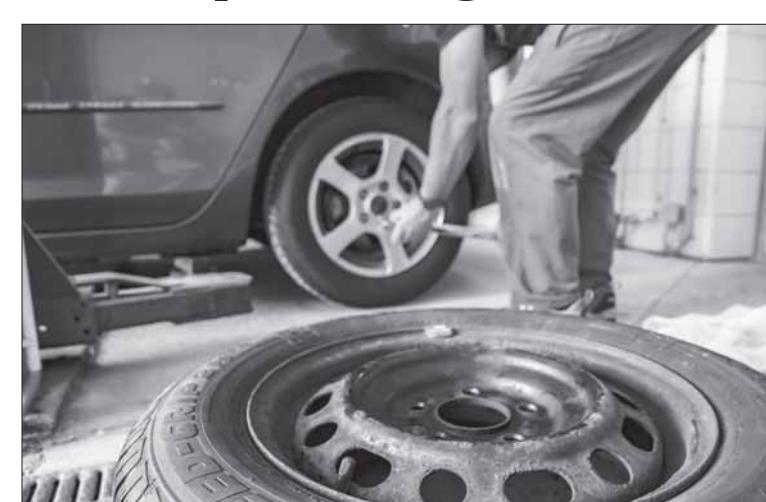
Leista įsigyti du automobilius

Tarybai pritarus Savivaldybės adminitracijai ketina įsigyti du tar-ybinius lengvuosius automobilius už 50 tūkst. eurų, vienas iš jų bus paskirtas seniūnijai, tiesa, dar ne-apssiprēsta kuriai – posėdyje minētos Balbieriškio ir Šilavoto seniū-nijos.

Kai kurie Tarybos nariai išsakė pageidavimą, jog, perkant automobilius, būtų vadovaujamas „žaliai-siai“ reikalavimais transportui. Taip pat primintas posakis, kad „skūpus moka du kartus“. Galimai turėtas omenye maždaug prieš aštuone-rius metus įsigytas naudotas Balbieriškio seniūnijos automobilis, kurį jau norima pakeisti nauju.

Dalė Lazauskienė

Kur dėti senas padangas?

Toks klausimas nė neturėt kilti – žinoma, paliki ten, kur perkate naujas. Visos padangos keičiančios ar jomis prekiaujančios įmonės privalo nemokamai priimti senas, tolesniams naudo-jimui netinkamas padangas.

Tačiau dar neretai gyventojai senas padangas atveža į rūšiavimo centrus (atliekų surinkimo aikštėles) ir tvirtina, kad autoser-vise tų padangų iš jų nepririemė.

Tokiu atveju jiems reikia už-pildyti deklaraciją, nurodant, ku-ris prekybos centras ar autoser-vises keičiant ar perkant naujas padangas atsišakė priimti naudo-tas. Vėliau ši informacija perduo-dama Aplinkos apsaugos de-partamentui prie Aplinkos mi-nisterijos.

Alytaus regione veikiančiuose rūšiavimo centruse iš vieno

asmens nemokamai priimama iki keturių vienetų naudotų lengvojo automobilio padangų. Už kiekvieną papildomą rūšiavimo centre paliekamą padangą reikia mokėti pagal patvirtintus ikainius.

sumokame ir už jų sutvarkymą. Jeigu sudėvėtas padangas atvežame į rūšiavimo centrą, už jų tvarkymą reikia mokėti papildomai.

Nepermokėkime!

Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro inf.

Tai, kas išaugina...

Prienų senųjų kapinių uždarymo 60-mečiu

Išėjusieji Amžinybėje gyvena tol, kol yra atmenami...

Šiemet minima Prienų kapinių uždarymo 60-ties metų sukaktis. Prienų krašto muziejus, prieš Vėlines pakvietės pasiklausyti nuotolinio pranešimo „Senosios katalikų kapinės – žvilgsnis iš šalies“, paskatino susimąstyti apie mūsų santykį su šeimos ir giminės istorija, atminties išsaugojimą, kita vertus – ir pasvarstyti, ką būtų galima padaryti, kad atleisti kapai, sunykusios kapinės netaptų sąžinės priekaištų gyviešiams.

Žvilgsnis iš šalies

Renginio svečias Klaipėdos universiteto lektorius, dr. Arminas Štuopys klausytojams pristatė savo bei kolegių Astos Miltenytės (Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka) ir doc. dr. Juditos Puišo (Kauno technologijos universitetas) tyrinėjimus, susijusius su atskiromis Lietuvos kapinėmis, taip pat įdomiu rakursu atskleidė nežinotus Prienų ir Birštono senųjų, Jiezno ir Nemajūnų kapinių paminklų istorijos faktus. Jis taip pat pateikė įdomių ižvalgų ir siūlymų dėl uždarytų Prienų kapinių tvarymo bei pritaikymo šiandienos poreikiams.

▲ Prienų kapinės. Kryžiui ant Lauryno de Large kapo – daugiau nei pusantro šimto metų.

◀ Kairėje – bajorų Geištarų ir Šiukštų kapavietė. Abu kryžiai pagaminti Kauno „Minervos“ dirbtuvėse (19 a. pab. – 20 a. pr.).

A. Štuopys, beje, chemijos inžinerijos mokslų daktaras, nekart pabrėžė, kad savo mėgėjiskais tyriejimais nepretenduoja atimti kasdienės duonos iš istorikų ir paveldos augiminkų. Jo teigimu, iš savanoriškų paskatų susibūrusios tyrejų praktikų grupės tyrimai remiasi ne mokslišiais tyrimais, o labiau sukaupta šios srities patirtimi, specia-

Domėjimasis fabrikantu Rekošu atvedė į Prienus

A. Štuopys atskleidė, kad mūsų krašto kapinėse buvo lankomasi su vienu tikslu – ieškota artefaktų, kurie paliudyti, kaip plačiai buvo paplitusi buvusio Kauno pramonininko Mikalojaus Pranciškaus Rekošo 19 a. pabaigoje – 20 a. pradžioje valdytos špižo vario liejamosios ir mašinų dirbamosios dirbtuvės „Minerva“ pagaminta produkcija. Rastus šios įmonės gamybos paminklus jis suregistravo.

Pranešėjas prasitarė, kad Rekošų giminės istorija ir veikla išskirtinai domisi jo kolegė Asta Miltenytė, turinti giminystės sąsajų su šia šeima. (Nukelta į 10 p.)

Prienų kapinės. Švč. Mergelės Marijos skulptūra ant M.K. ir M.Petrauskų kapo.

Prienų savivaldai ir miesto herbui – 230 metų

Pasakojama, kad Prienų miestelis Birštono girioje galėjo iškurti dar XV amžiaus pabaigoje, beveik tuo pačiu metu kaip ir kitos Nemuno kairiojo kranto pirmosios gyvenvietės. Kaip rašoma Algimanto Miškinio knygoje „Užnemunės miestai ir miesteliai“, Prienų miestelio vardas nebuvo minimas iki pat 1492 metų – didžiojo kunigaikščio Kazimiero valdymo pabaigos. Vis dėlto tai nesumenkino prielaidos, kad ši vietovė buvo apgyvendinta anksčiau, nei ji buvo pradėta minėti. Tokioms prielaidoms pagrindą suteikia dabartinio miesto pietvakariname pakraštyje esanti kalva, vadinama „piliakalniu“. Žvėrynas, buvęs Nemuno kilpoje, kuris nuo XIV a. vidurio tapo didžiųjų kunigaikščių medžioklės vieta, tuomet saugota ir prižiūrėta.

1502 metai buvo svarbūs mūsų Prienų kraštui, kadangi būtent šiai metais pirmą kartą rasytiniose šaltiniuose paminimas vietovės pavadinimas, nepaisant to, kad Prienai įvardijami kaip mažas Birštono dvaro dvarelis. Faktas, kad Prienai jau žinomi ir minimi dokumente, kuriame rašoma, kad didysis kuniagaikštis Aleksandras dovanėja šią valdą kunigaikščiui Mykolui Glinskiui. J. Totoraičio knygoje „Sūduvos Suvalkijos istorija“ pasakojama, kad iš 1579 metų inventoriaus dokumentų žinoma, jog Birštono dvaras šalia Prienų vietovės, kairiajame Nemuno krante, turėjo 11 kaimų. Prienai ir tie kaimai priklausė Birštono parapijai.

Tiksli tuometinio XVI a. Prienų

dvarelio ar dvaro sodybos vieta nėra žinoma, galima daryti tik prielaidas, kad jis buvusi Nemuno pakrantėje, netoli perkėlos kelyje iš Birštono priešais Žvėryną. Remiantis kai kuriais vėlesniais duomenimis galima spėti, kad sodyba išsidėstė tarp upės ir kelio į Kauną, už tuo metu šalia šio kelio jau susidariusio kaimelio. Nurodoma, kad jau XVI a. viduryje Prienai tapo didelės seniūnijos centru ir ėmė augti, prie dvaro po truputį kūrėsi miestelis. 1579 m. gruodžio 15 dieną Prienams suteikiama valdovo Stepono Batoro privilegija, kuria dvaras atduodamas valdyti Gabrielui Bekešui, o gyvenvietė pirmą kartą vadina miesteliu. Mažiau nei po metų 1580 metų liepos pirmą dieną

Magdeburgas – Vokietijos mies-

Įdarbinančių ar planuojančių įdarbinti neigaliuosius daugėja, tačiau to nepakanka

Lietuvoje šiuo metu gyvena per 150 tūkst. darbingo amžiaus neigaliuosius. Užimtumo taryboje šio rugsėjo duomenimis, jų registratoriai 15,5 tūkst. Nepaisant negalių turinčių žmonių įdarbinimą skatinančių priemonių, jų įdarbinimas vis dar darbdavių rankose – tik 1 iš 4 didžiausių Lietuvos įmonių planuotų per artimiausius metus įdarbinti žmogų su negalia, atskleidė Dirbančiųjų neigaliųjų asociacijos (DNA) inicijuota Lietuvos verslo bendrovų apklausa.

„Negalių turinčių žmonių darbo jėgos potencialas mūsų šalyje vis dar neįnaudojamas. Stebuklingo recepto, kuris padėtų išjudinti, suaktyvinti darbdavius mūsų šalis vis dar nėra suradus. Žvelgiant į atliktos apklausos rezultatus, matome, kad darbdavių pozūris į neigaliuosius išlieka gana panašus – įmonės gal ir norėtų plėsti socialinės atskomybės ribas ir įdarbinti negalių turinčius darbuotojus, bet joms kyla daug klausimų, abejonių, pritrūksta ir žinių, ir pasiryžimo“, – teigia DNA vadovė S. Kunigonytė.

Įmonės labiau apsisprendusios dėl neigaliųjų įdarbinimo

Apklausos duomenimis, 22 proc. įmonių neplanuoja įdarbinti neigaliuosius, pernai tokiai įmonės buvo 17 proc.

„Jeigu prieš porą metų susidurdavome su aplinkos pritaikymo, darbdavių informavimo, pačių neigaliųjų motyvacijos stokos problemomis, šiandien šalia šių iššūkių turime ir pandemijos pasekmes – verslai nusiteikę taupyt, o ne išlaidauti, o negalių turintiems darbuotojams tapo dar sunkiau „išsruostti“ į darbo pokalbi“, – komentuoja S. Kunigonytė.

DNA vadovės teigimu, nors neigaliuosius įdarbinti planuojančių įmonių skaičius per metus augo nuo 17 proc. pernai iki 25 proc. šiemet, situacija nėra pakankamai gera.

„Norėtusi pasidžiaugti gerėjančiais apklausos rezultatais, tačiau paklausti apie konkretias įdarbinimo galimybes pusė jų apsiriboja atsakymu „nežinau“ ar „neturi galimybę“. Akivaizdu, kad neigaliųjų įdarbinimo planai nėra konkretūs, ypač šiuo metu, kai ekonomika vis dar susiduria su pandemijos iššūkiais. Ir tai, kad per metus padaugėjo įmonių, neplanuojančių įdarbinti žmonių su negalia, tik parodo, kad nemažai verslo atstovų yra linkę nedidinti darbuotojų skaičiaus priimant į darbą neigaliuosius“, – tvirtina S. Kunigonytė.

Apklausoje dalyvavusiai įmonės atstovai nurodė įvairias neapsprendimo priežastis dėl neigaliųjų įdarbinimo. Vieniems tai priklauso nuo aplinkybių ir galimybių, kitus stabdo nesenai pradėta įmonės veikla.

(Nukelta į 11 p.)

sės kilo ir Kulmo teisė.

Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje Magdeburgo teisė pradėjo plisti jau nuo XIV amžiaus pabaigos. Pirmieji Magdeburgo teise kaip privilegija galėjo pasidžiaugti Vilnius miestiečiai, kuomet 1387 metais Lietuvos krikšto proga ją su teikė Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius Jogaila. Vėliau Magdeburgo teisė gavo apie 40 kitų LDK miestų ir miestelių (Kaunas 1408 m., Trakai 1409 m., Merkinė 1569 m., Vištytis 1570 m., Veliuona 1580 m., Alytus 1581 m. ir kt.). Valdovui patvirtinus, šia teise taip pat galėjo naudotis ir Bažnyčios valdos bei didikai, turėję privačius miestus, pavyzdžiu, Biržų ar Kėdainių savininkai. Magdeburgo teisė galėdavo suteikti tik valstybės valdovas ir jis nustatydavo miestiečių luomo teises – turto paveldėjimą, nuosavybės perleidimą, paškolų irodinėjimą, atskomybę už įvairius nusikaltimus, globėjų ir globotinių teises ir pareigas, testamentų sudarymą, prekybos ir amatių taisykles, miesto valdymą (magistratą), teismų sudėtį, procesą. Vėliau išpirminės Magdeburgo tei-

(Nukelta į 12 p.)

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

Parengė Romualda Bartulienė ir Veronika Pečkienė

Nutukimas: kada reikalinga operacija?

Statistikos duomenimis, Europoje daugiau nei kas ketvirtas žmogus – nutukęs. Ši tema itin aktuali Lietuvoje, nes esame tarp labiausiai nutukusių Europos šalių penketuke. Su antsvoriu kovojuantys žmonės, išbandę begalę dietą, mankštą ar svorio metimo būdą, vis dažniau kreipiasi pagalbos į chirurgus.

Kaip kovoti su nutukimo pandemija? Kada reikalinga svorio mažinimo operacija? Apie tai kalbamės su „Gijos klinikų“ abdominalinės ir bariatrinės chirurgijos gydytoju dr. Donatu DANIU.

– Gerbiamas daktare, ką patar-

umėte išbandyti žmogui, siekiant išvengti chirurginio antsvorio ope-

racijos?

– Pirmiausia žmogus pats turė-

tu pasirūpinti svorio mažinimu. Derėtų išbandyti konservatyvius gydymo metodus, t. y. dietas (atsi-

žvelgiant į tinkančius maisto pro-

duktus), fizinio aktyvumo mode-

lius, specialias mankštą ir pan.

Šiais klausimais vertėtų konsultuo-

tis su gydytoju dietologu ir pro-

fessionaliu fizinės mankštės specialis-

tu – kineziterapeutu, kurie, atsi-

žvelgiant į paciento individualias sa-

vybes, gyvenimo būdą, létines ligas,

sudarytų asmeninį gydymo planą.

– Siemet Jūs pirmasis Lietuvoje

atlikote minimaliai invazinę opera-

ciją – estetinį (bikinio linijos)

skrandžio mažinimą. Kada, jūsų

nuomone, ši operacija reikalinga?

– Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, nutukusių laikomas žmogus, kurio mases indeksas

viršija 30. Chirurginis nutukimo gy-

dymas taikomas tada, kai nustatomas trečiojo ($KMI > 40$) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

35); kai sergama ir gretutinėmis li-

gomis: širdies ir kraujagyslių siste-

mos, miego apnėja, astma ir kt.

Operacijos metodika ir technika su kiekvienu pacientu aptariama

individualiai, atliekami tokie tyri-

mai, kaip pilvo organų echoskopija,

veiksnių (KMI > 40) arba ant-

rojo laipsnio nutukimas ($KMI >$

Birštono versmės

„Gyvenimas“
- laikraštis Jums
ir apie Jus!

Į reabilitaciją – iš namų? Ruošiami pokyčiai nenudžiugins pacientų

Jau dabar pacientai nėra patenkinti, kad po operacijų, traumų, COVID-19 ir kitų ligų gydymo ligoninėse negali iškart patekti į sanatorijas ir pradėti reabilitaciją, jiems tenka palaukti eilėse ir po dvi savaites. Sanatorijų vadovai aiškina, kad dėl pasikeitusio finansavimo, net ir turėdami tuščią vietą, jie negali priimti virškvotinių pacientų, nes už juos Ligonijų kasos nesumokės. Be to, aiškėja, kad Sveikatos apsaugos ministerijoje rengiama nauja medicininės reabilitacijos organizavimo ir finansavimo tvarka. Pagal ją kitais metais sanatorijų reabilitaciuoose skyriuose besigydantiems pacientams gali tekti pačiams susimokėti už apgyvendinimą ir maitinimą, nes iš PSDF biudžeto bus kompensuojama tik ambulatorinių reabilitacinių paslaugų kaina.

Reforma palies ir sanatorijas

Spalį Birštone, Lietuvos kurortų asociacijos ir Nacionalinės sanatorijų ir reabilitacijos įstaigų asociacijos surengtoje konferencijoje, dalyvavęs Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkas **Antanas Matulius** pareiškė, kad sanatorijų išlikimo ir išlaikymo klausimas valstybei nėra prioritetas. Planuojama stacionarinės reabilitacijos apimtis plėsti pačiose ligoninėse, taip esą reabilitacija bus pradedama negaistant laiko.

Tuo tarpu konferencijos dalyviai, susirūpinę dėl stumiamos reformos ir jos pasekmų pacientams, pasiskė už būtinybę išsaugoti dabantini medicininės reabilitacijos organizavimo ir finansavimo modelį, užtikrinti finansavimą kurortiniams sanatoriniams gydymui iš Privatomojo sveikatos draudimo fondo. Šie pasiūlymai įrašyti ir kreipi mesi į LR Vyriausybę bei Seimą.

Vietų yra – lėšos pagal kvotas

Ir VŠĮ „Tulpės“ sanatorijos direktoriė **Liucija Patinskienė**, ir AB Birštono sanatorija „Versmė“ direktoriė **Rasa Noreikiene** patvirtino, jog po Valstybinės ligonijų kasos igyvendintų pakeitimų jau nuo šių metų įstaigos finansuojamos pagal nustatytas kvotas.

– Pagal pandemijos metu pasi-

raštas sutartis su Ligonijų kasomis reabilitacijai galime priimti tik tiek pacientų, kiek jų numatyta pagal kvotas. Jeigu įstaiga viršijo lėšą, skirtų iš PSDF biudžeto, limitą, gydytojas paciento paprašo palaukti. „Tulpės“ sanatorijoje eilė – iki dviejų savaičių, nors lovų užimtumas nėra šimtopercentinis. Tuo tarpu pacientai, perkantys sanatorinio gydymo ir sveikatinimo procedūras savo lėšomis, priimami be jokių apribojimų, – teigė šios sanatorijos direktorė L.Patinskienė.

Su tokia pačia situacija susiduria ir „Versmė“ sanatorija, kurioje reabilitacinių pacientai sudaro maždaug pusę visų besigydančiųjų. Jos vadovė R.Noreikiene sakė, kad įstaiga, panaudojusi Ligonijų kasų nustatytas kvotas, kurį laiką buvo priversta riboti naujų pacientų priėmimą, todėl jiems teko palaukti 7 – 10 dienų, kol galės gauti reabilitacines paslaugas. Vėliau, mažinant eiles, direktorė prisiėmė riziką ir nutarė gydyti visus virškvotinius pacientus, nors dėl to įstaiga patiria nuostolių.

– Atskaitinis laikotarpis yra ketvirtis. Per du pirmuosius šių metų ketvirčius dėl pandemijos nesulaukėme planuoto skaičiaus pacientų – jie pradėjo plūsti tik pasibaigus judėjimo apribojimams, tačiau vasaros mėnesiais už priimtus virškvotinius pacientus papildomo finansavimo negavome. Įstaigai vis tiek buvo mokama ta pati 1/12 šioms paslaugoms numatytos me-

tinės sutartinės sumos, – pasakojo R.Noreikiene.

Ji tikisi, kad metų pabaigoje įstaigai dalis patirtų išlaidų bus kompensuota, jeigu ne – galbūt į šiemet priimtų pacientų skaičių bus atsižvelgta formuojant kitų metų kvotas, nes dabartinės „Versmė“ yra per mažos, neatitinkančios jos pajėgumų. Jos buvo nustatytos tuo metu, kai sanatorijoje dėl vykusio remonto buvo uždarytas didysis korpusas, ir gydési daug mažiau pacientų. „Jeigu kitų metų kvota bus tokia pat, kaip šiemet, tai mūsų netenkins. Šiuo metu stacionaro pacientų galėtume priimti iki 160 – 180-ties vienu metu, tačiau pagal kvotas reabilitacinis gydymas finansuojamas 120 asmenų (be ambulatorinių pacientų). Tai itin skaudu, nes turime gerą reabilitacine bazę ir puikius paruoštus medikus,“ – pabrėžė „Versmė“ direktorė.

Tektu susimokėti už lovą ir maistą

„Tulpės“ sanatorijos vadovės L.Patinskienės požiūriu, eilės – ne pati didžiausia problema, su kuria

teks susidurti reabilitacijos gydymo reikalingiems pacientams. Anot jos, visiškai neseniai Ligonijų kasos šios srities specialistams pristatė naują reabilitacijos gydymo paslaugų teikimo ir finansavimo modelį. Jo esmė – sanatorijų reabilitacijos gydymo skyriuose siekiama mažinti stacionarinės reabilitacijos ir didinti ambulatorinės reabilitacijos siuntimų skaičių. Tai reikštų, kad į sanatoriją su ambulatorinės reabilitacijos kelialapiu po onkologinės ligos, operacijos ir pan. atvykës pacientas turėtų papildomai pirkties maitinimą ir nakvynę arba į procedūras kasdien važinéti iš namų.

Tokiu būdu, anot L.Patinskienės, būtų suvaržyti pacientų teisés gauti kokybiškas paslaugas, ne vienims, ypač kaimiškių vietovių gyventojams, jos taptų prieinamos, dėl to neabejotinai nukentėtų jų sveikata ir tolimesnė gyvenimo bei darbo kokybė.

– Vienas pacientas prisimokės, tačiau kitas, priverstas taupyti pinigus, ištengs pasigydyti tik pusę reikalingo kurso ir grįžti namus, dėl to gali neišvengti ir komplikacijų.

Galbūt dalis pacientų autobusu kasdien važinės persiristi ar dėl reabilitacinių procedūrų į netoli nuo namų esančias gydymo įstaigas, – prognozavo L.Patinskienė.

Ji pabrėžė, kad pacientui negavus visavertės reabilitacijos, atokieji rezultatai sveikatai gali tapti lemtini. Sutrikus asmens biologinėms ir socialinėms funkcijoms, užtrunka nedarbingumo periodas, žmogus atsiduria prie neįgalumo slenkščio, o valstybei užprogramuojamas ekonominis nuostolis.

Rasa Noreikiene taip pat pastebi, kad pacientui, ypač sunkesnės būklės ar gyvenančiam toliau, yra naudingiau gauti visavertę reabilitaciją, gyvenant pačioje įstaigoje, tačiau tai atsieis brangiau.

Sanatorijų patirtis nereikalinga?

Iš Seimo Sveikatos komiteto pirmininko A.Matulo komentarų aiškėja, kad SAM siekia padidinti reabilitacijos paslaugų apimtis ligoninių skyriuose, nors kurortų sanatorijos yra aprūpintos modernia

(Nukelta į 6 p.)

Birštono krašto žinios

- Spalio 29 d., artėjant ilgajam Vėlinių savaitgalui, Birštono savivaldybės merė **Nijolė Dirgincienė**, mero pavaduotojas **Vytaas Kedrys** ir Administracijos direktoriaus pavaduotojas **Valentinas Vincas Revuckas** padėjo gėles ir uždegtė žvakutes ant iškilių ir Birštonui nusipelnusių asmenų kapų. Tarp jų – ilgametis Birštono savivaldybės A. S. Zenkevičius, žymus Lietuvos kurortologas, reabilitologas **V.J. Meška**, buvęs LR Seimo narys **J. Palionis**, laisvės kovotojai – **P. Buzas** ir **J. Raklevičius**.

- Spalio 29 d. Birštono savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos nuotoliname posėdyje aptarta esama ekstremalių situacija Savivaldybėje ir, siekiant užtikrinti ekstremaliosios situacijos likvidavimą, nutarta apriboti asmenų fizinių kontaktą 2021 m. spalio 30 d.–lapkričio 14 d. Šiuo laikotarpiu ribojami Savivaldybės įstaigų ir organizacijų organizuojamų renginių.

- Portalas 15min.lt paskelbė Žaliųjų savivaldybių reitingą. Birštonas – pirmoje vietoje: surinkta 531,2 iš galimų 750 taškų. Pelnytas geriausias rezultatas net trijose kategorijose: renovacija, elektromobilių įkrovimo prieiga, dviračių takai. Savivaldybės merės ir jos komandos bendro darbo rezultatai ne tik garantavo pirmą vietą Žaliųjų savivaldybių reitinge, bet ir buvo ivertinti Aplinkos apsaugos ministerijos, skiriant „Aukšsinę kryžiulę“ Birštono savivaldybei. Birštono savivaldybės veikla įrodo, kad puikių, inovatyvių rezultatų gali pasiekti ir mažosios savivaldybės, svarbu nusiteikimas, ryžtas ir kompetencija. „Iki šiol kryptingai laikėmės Europos žaliojo kurso, tai darysime ir ateityje,“ – sako merė N. Dirgincienė.

**Žemės mokesčis
iki lapkričio 15 d.**

Deklaracijos:
Mano VMI / deklaravimas.vmi.lt

Informacija: www.vmi.lt / 1882

„Gyvenimas“ – laikraštis
Jums ir apie Jus!

Gražus
Birštonas

MEISTRAS / NAMUS:

- konsultuojame;
- kabiname spintelės;
- montuojame/išmontuojame, remontuojame baldus;
- reguliuojame duris;
- pajungiamo buitinę techniką;
- atliekame smulkius elektros ir santechnikos darbus;
- išvežame nereikalingus baldus ir buitinę techniką;
- tapetuojame, montuojame grindųjostes.

PASLAUGAS TEIKIAME:

- Birštono mieste - 1 val./ 15 eurų;
- Birštono savivaldybėje ir aplink atvykimis 5-7 eurai, 1 val./ 15 eurų.

+370 694 98880 info@grazusbirstonas.lt www.grazusbirstonas.lt

PR Kauno apskrities gyventojai paramos gavėjams skyrė 4,2 mln. euru

Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – Kauno AVMI) informuoja, kad paramos gavėjams, meno kūrėjams, profesinėms sajungoms ir profesinių sąjungų susivienijimams bei politinėms partijoms pradėta pversti gyventojų skirtą paramą. Rémėjų lėšos bus pervedamos dalimis kasdien iki lapkričio 15 d.

Šiemet nuo 2020 m. sumokėtų mokesčių daugiau nei 91 tūkst. Kauno apskrities gyventojų iš viso paramai skyrė 4,2 mln. euru, tai yra apie 200 tūkst. eurų didesnę sumą nei praėjusiais metais (pernai buvo skirta beveik 4 mln. euru). Iš jų 242 tūkst. eurų paramos sulaukė politinės partijos, joms paramą skyrė daugiau nei 9,6 tūkst. Kauno apskrities gyventojų.

„Dalis gyventojų pateiktų prašymų skirti paramą šiuo metu dar negali būti įvykdysti, nes jų pateiktose pajamų deklaracijose nustatyta kliaudių, tačiau kai tik pastarieji jas ištasisys, paramos gavėjai netruks sulaikti ir jiems skirtos paramos“, – teigia Kauno AVMI viršininkė Judita Stankienė.

Primenama, kad paramos gavėjams, tarp jų ir meno kūrėjams, galima skirti iki 1,2 proc. sumokėto GPM dalių, politinėms partijoms – iki 0,6 proc., profesinėms sajungoms ar jų susivienijimams – iki 0,6 proc. Siekiant užkirsti kelią galimiems piktnaudžiavimo asmens duomenimis atvejams, nuo 2022 m. prašymus dėl paramos skyrimo gyventojai galės pateikti tik e. būdu per elektroninio deklaravimo sistemą (EDS). Šiemet prašymus savarkaikai e. būdu be VMI specialistų pagalbos pateikė apie 90 proc. gyventojų (pernai 87 proc.).

Išsamiai informacija apie paramos gavėjams skirtas lėšas skelbiama viešai, VMI interneto svetainėje adresu <https://www.vmi.lt/evni-paramos-statistika>. Konsultacijos mokesčių klausimais teikiamas telefonu 1882 (+370 5 260 5060) ar 8 5 2191 777, taip pat pateikus paklausimą elektroniniu būdu per Mano VMI. Konsultacijos aptarnavimo padaliniuose – su išankstine rezervacija.

TOP 5 didžiausių paramos sumų Birštono savivaldybėje 2020 m. gavusių paramos gavėjų

Gavėjo pavadinimas	2020 m. mokesčinių laikotarpis	
	Rémėjų skaičius	Apskaičiuota suma, Eur
Viešoji įstaiga „Birštono petankės klubas“	36	1513,73
Birštono gimnazija	47	1492,58
Birštono šv. Antano Paduviečio parapija	49	1394,05
Birštono vienkiemio bendruomenė	27	1057,52
Birštono vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“	29	813,08

TOP 5 didžiausių paramos sumų Birštono savivaldybėje 2020 m. gavusių politinių partijų

Partijos pavadinimas	2020 m. mokesčinių laikotarpis	
	Rémėjų skaičius	Apskaičiuota suma, Eur
LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA	115	2272,46
Tėvynės sajunga-Lietuvos krikščionys demokratai	15	353,96
Nacionalinis susivienijimas	4	98,78
Laisvės partija	4	81,31
Partija „Laisvė ir teisingumas“	1	29,12

TOP 5 didžiausių paramos sumų Prienų rajono savivaldybėje 2020 m. gavusių paramos gavėjų

Gavėjo pavadinimas	2020 m. mokesčinių laikotarpis	
	Rémėjų skaičius	Apskaičiuota suma, Eur
G. Sabeckio Teniso Mokykla	7	7236,85
Prienų „Ąžuolo“ progimnazija	150	3822,72
Išlaužo Šv. M. Marijos, Krikščionių Pagalbos parapija	91	3461,48
Prienų „Žiburio“ gimnazija	64	3131,60
Jiezno šv. Arkang. Mykolo ir Jono Krikštytojo parapija	71	3023,00

TOP 5 didžiausių paramos sumų Prienų rajono savivaldybėje 2020 m. gavusių politinių partijų

Partijos pavadinimas	2020 m. mokesčinių laikotarpis	
	Rémėjų skaičius	Apskaičiuota suma, Eur
LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA	127	2449,31
Tėvynės sajunga-Lietuvos krikščionys demokratai	43	1411,74
Partija „Laisvė ir teisingumas“	52	1123,18
Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	22	578,44
Darbo partija	53	404,40

Į reabilitaciją – iš namų? Ruošiami pokyčiai nenudžiugins pacientų

(Atkelta iš 5 p.)

iranga, taiko veiksmingus metodus, kurių poveikį sustiprina natūralūs gamtiniai veiksnių, turi kvalifikuotų specialistų ir ilgametę sėkmingą tam tikrų ligų gydymo patirtį. Ją, anot L.Patinskiene, gerai vertina ESPA ekspertai, siekia perimti reabilitologai iš kitų šalių.

– Sanatorijose pacientai gauna daug daugiau paslaugų, nei jiems priklauso pagal SAM ir Ligonijų klasės nustatytą tvarką. Jas teikiame savo sąskaita. „Versmė“ reabilitacinis pacientus papildomai gydome natūraliais gydomaisiais faktoriais – purvu, mineralinio vandenės voniomis, povandeniniu mašažu ir kt., kurių nauda sveikatos atstatymui įrodyta moksliškai. Todėl reabilitacijos paslaugų kokybė nepalyginamai geresnė nei ligonių reabilitaciuoje skyriuose, – išsitikinus R.Noreikienė.

„Žalieji koridoriai“ įteisins nelygiavos principą

Yra nuogastavimų, kad nemaža dalis žmonių, kuriems bus reikalinta medicininė reabilitacija, šiuo paslaugų apskritai negaus, nes ketinama mažinti indikacijų sąrašą.

– Yra siūloma reabilitaciniams gydymui pritaikyti „žaliųjų koridoriai“ principą, pagal kuri šiuo metu į didžiaju liganinių stacionarus

pirmumo tvarka gabentami pacientai, patyrę insultą ar infarktą. Manau, kad visos sudėtingos ligos yra reikalingos gydymo ir kokybiškos medicininės reabilitacijos, todėl finansavimas turėtų būti lygiavertis. Kiekvienas pacientas – sergantis onkologine liga, sunkiai sąnarių ar kraujotakos liga – privalo turėti galimybę ir vienodas sąlygas grįžti į pilnavertį gyvenimą, – savo poziciją išreiškė „Tulpės“ sanatorijos direktorė L.Patinskiene, pridurdama, kad Nacionalinės sanatorijų ir reabilitacijos įstaigų asociacijos nariai nepritaria tokiemis SAM ketinimams.

„Versmės“ sanatorijos, kuri turi tam tikrų profilių „žaliuosius koridorius“, vadovė R.Noreikienė laikosi panašios nuomonės:

– Mano supratimu, vienam pacientui po stuburo traumos atstatyti sveikatą lygiai taip pat svarbu, kaip ir kitam po endoprotezavimo operacijos, nes abiems atvejais žmonės lieka nedarbingi, jiems būtina reabilitacija. Todėl nesiimčiau sverti, kuri liga duotuoju momentu yra „žaliasis koridorius“, o kuri ne – tarp jų labai plona riba, todėl turėtų būti nustatytos labai aiškios taisyklės. Vienok aišku, kad pacientai, kurie negalės pasinaudoti medicininės reabilitacijos paslaugomis, liks nepatenktinti.

Dalė Lazauskienė

SPRENDIMAI PRIIMTI BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2021 M. LAPKRIČIO 4 D. POSĘDYE

Eil. Nr.	Spredimo numeris	Spredimo antraštė		
		1	2	3
1.	TSE-166	Dėl pritarimo susitarimo „Dėl BC „Spiečius“ paslaugų paketo perdavimo ir siektinų veiklos rezultatų nustatymo“ prie 2021 m. sausio 26 d. partnerystės sutarties Nr. VL21-46(11.18)-IS-028 pasirašymui tarp Birštono savivaldybės administracijos ir VŠĮ „Versli Lietuva“		
2.	TSE-167	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2016 m. spalio 28 d. sprendimo Nr. TS-165 „Dėl viešosios įstaigos „Tulpės“ sanatorijos teikiamų paslaugų kainų patvirtinimo ir kai kurių Birštono savivaldybės sprendimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo		
3.	TSE-168	Dėl ilgalaičio ir trumpalaikio materialiojo turto bei atsargų perdavimo Birštono lopšeliui-darželiui „Giliukas“		
4.	TSE-169	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. TSE-87 „Dėl sutikimo perimti valstybės turtą savivaldybės nuosavybėn“ pakeitimo		
5.	TSE-170	Dėl Nenaudojamų, naudojamų ne pagal paskirtį, apleistų arba neprižiūrimų patalpų ir statinių sąrašo patvirtinimo		
6.	TSE-171	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 12 d. sprendimo Nr. TSE-3 „Dėl Birštono savivaldybės 2021 metų biudžeto patvirtinimo“ pakeitimo		
7.	TSE-172	Dėl Birštono savivaldybės biudžeto lešų, gautų už parduotus valstybinės ir savivaldybės žemės sklypus, naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo		
8.	TSE-173	Dėl žemės nuomas ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvatų		
9.	TSE-174	Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi Birštono savivaldybės tarybos nustatytomis mokamomis vietomis automobiliams statyti		
10.	TSE-175	Dėl pasiūlymų dėl Birštono savivaldybės saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo		
11.	TSE-176	Dėl spaudos leidinių prenumeratos neįgaliesiems, pensinio amžiaus sulaukusiems asmenims		
12.	TSE-177	Dėl pritarimo Birštono savivaldybės dalyvavimui projekte „Kokybės krepšelis“		
13.	TSE-178	Dėl partnerystės sutarties su Netaniujos miestu (Izraelis) pasirašymo		

Delfi TV

programa

2021.11.08-2021.11.10

05:00 Orijaus kelionių archyvai
05:30 Yugo broliai: blogiausiai pasaulyje automobilių per Balkanus

06:00 Ugnikalnių takais
06:30 Ugnikalnių takais
07:00 Ugnikalnių takais
07:30 Radikalus smalsumas
08:00 Išpakuota
08:30 Gimė ne Lietuvoje
09:00 Delfi rytas. Dienos naujienų apžvalga. Vedėjos Kristina Ciparytė ir Dalia Vaitkutė-Siaulienė
10:30 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
11:30 Receptų receptai
12:00 Delfi rytas. Dienos naujienų apžvalga. Vedėjos Kristina Ciparytė ir Dalia Vaitkutė-Siaulienė
13:30 Šiandien kimba. Vėdėjas Saulius Vigraitis
14:30 Išpakuota
15:00 Delfi diena. Žinios
15:35 Delfi diena. Piniginių reikalai
16:00 Delfi diena. Žinios
16:30 Delfi diena. Dienos interviu
17:00 Delfi diena. Žinios
17:30 Delfi diena. Piniginių reikalai
18:00 Delfi diena. Žinios
18:30 Delfi diena. Dienos interviu
19:00 Iš esmės su V. Bruveriu ir D. Žeimyte-Biliene
20:00 Ateities karta
21:00

Lingienė: artimiausios kelios savaitės Lietuvai bus itin sunkios

NVSC Vilniaus departamento direktorė Rolanda Lingienė sek-madienį vakarą savo socialiniame tinkle „Facebook“ pasidalino įžval-gomis apie sparčiai prastėjančią pandeminę situaciją Lietuvoje – jau sek-madienį skelbta, kad visos mūsų šalies savivaldybės įtrauktos į juodąją zoną. „Lietuva nusidažė juodai. Nuo šiol visos mūsų savivaldybės juoduoją, paskutinė raudonoji iš mūsų žemėlapio. Ir ta juoda – ne tik spalva. Tai blogiausias ženklas apie tai, ko labiausiai bijoja nuo pat pandemijos pradžios. Ši juoda reiškia, kad nuo šiol kiekviena mūsų savivaldybė yra pavojaus zonoje, dažnas gyvenantis joje – potencialus mūsų priešo – COVID-19 auka“, – rasė R. Lingienė.

Ir šios tragedijos kaltininkai, anot specialistės, ne piktas kaimynas ar priesas iš už jūrų marių, o tik mes patys. „Maža to, ta juoda reiškia ir kai kito, apie ką kol kas mažai kalbama. Tai galimas sveikatos apsaugos sistemos paralyžius, reiškiantis ir perteiklinės mirtis.

Taip, būtent jas. Mirtis visų tu, kurie laukia planinių operacijų ar kitos medikų pagalbos. Tik, deja, jos gali taip ir nesulaukti. Ir ne todėl, kad jie jos neverti, o tik todėl, kad tie, kurie galėtų jais pasirūpinti, šandien vėl priversti stovėti fronto linijoje ir kautis su mirtis nešančiu priešu, kurį mes patys išleidome į savo teritoriją, savo miestus, savo kiemą ar savo namus“, – savo įrašą teisia NVSC Vilniaus departamento direktori.

R. Lingienė priminė, kad virusas atkeliaavo pas mus su mūsų draugais, artimaisiais ar giminėmis. „Galų gale, gal ir su mumis pačiais, būtent tuo metu, kai nusprendėme, kad turime teisę gyventi laisviau. Ar tuo metu, kai patikėjome, kad tą vieną kartą nenusiplovus rankų ar neužsi-dėjus kaukės, nieko tokio neatitiks. Deja, tai nutiko. Lietuva juoduoją.

Tik priminsiu, kad prieš daugiau nei metus, neturėdami kitos išeities, nes dar nebuvu vakcinu, uždarinė-jom miestus tam, kad neleistume vi-rusui kirsti mūsų apsaugos zoną.

PIGIAUSIOS PASKOLOS, REFINANSAVIMAS IR AUTOLIZINGAS. * Paskolos nuo 100 iki 25000 Eur, laikotarpiu iki 84 mėnesių. * Pirmą įmoką galima atideti iki 3 mėn. * Mažos palūkanos. Pvz., pasiskolinke 100 Eur ir per 3 mėn. grąžinkite iki 110 Eur. Teirautis tel. 8 601 50 935, Ričiardas.

bet reikia šalto ir sveiko proto.

Todėl labai prašau visų:

- skiepykitės, susimildami, jei dėl vienų ar kitų priežascių to dar nepadarete;
- nekelkite nė kojos iš namų, jei negaluojate, kol nesulaukėte savo tyrimo atsakymo;
- reguliarai testuokite profesioniškai ir leiskite tai daryti savo vaikams;
- teisingai dėvėkite kaukes ar FFP2 respiratorius. Laiku juos keiskite;
- dažnai plaukite ar dezinfekuokite rankas;
- laikykite saugaus atstumo;
- sumažinkite nebūtinus kontaktus su žmonėmis, su kuriais iprastai nesimatote;
- jei įmanoma, kurį laiką dirbkite nuotoliniu būdu;
- apsipirkite internetu;
- kas esate pasiskiepij, jei tik jau galima, registruokites sustiprinančiai vakcinos dozei.

Tad kreipiuosi į kiekvieną su di-džiausiu prašymu – mūsų gyvenimą šiandien aš lyginu su gyvenimu karostovyje, todėl kaip niekada turim būti supratangi. Turim pagaliau pradėti elgtis kitaip. Turim pakeisti savo elgseną, išmoki gyventi, kai virusas yra ne kažkur, o prie mūsų namų slenksčio. Gyvename salygomis, kai priešas yra ne ginkluotos pajėgos, o velniškai gerai prisitaikantis virusas, keliaujantis pačiais įvairiausiais mūsų kasdienybės greitkeliais – nuo mo-kyklos suolų, biurų patalpų oro, par-duotuvių lentynų, treniruočių ar koncertų salių, prekybos centrų ve-zimėlių ar benzino kolonelių čiaupų.

Šis priesas, tai velniškas užkratas, daužantis visą pasaulį jau antrus metus, sėjantis mirtis nuo Italijos, JAV, Izraelio ar Lietuvos. Bet jį galima įveikti, kaip jau įveikėme anksčiau. Tai padaryti galime ir turime tik mes patys. Tam nereikia ginklų,

Lingienė.

Įrašo pabaigoje specialistė palinkėjo lietuviams išlikti supratiingiemis ir išsaugoti vieni kitus.

[www.DELFI.lt](#) 2021 m.
lapkričio 2 d. 21.31

P.S. Lapkričio 4 d. duomenimis, COVID-19 žemėlapje į raudoną zoną sugrindo Pagėgių rajono savivaldybė.

Amžinajį atils...

Kapų tyla ir juoda žemė Amžinajam poilsui priglaudė Juozą Ališauską.

Dalijamės skausmu ir nuoširdžius užuojaautos žodžius skiriame velionio dukrai Aušrai, anūkams, Onutei Ališauskienei ir visiems artimiesiems.

Prienų miesto Rožių tako gatvės kaimynai

Dėkoja

Per greitai ir per skaudžiai užgeso mylimo sūnaus ir brolio GINTARO gyvenimo žvakelė. Likimui atėmus artimą žmogų, su savo skausmu likome ne vieni. Jūsų buvo daug – atidavusių pagarbą velionui, užjautusių, buvusių šalia ir savo pagalba palengvinusių mūsų rūpesčius...

Nuoširdžiai dėkojame Birštono savivaldybės merei N. Dirginičienei, Administracijos darbuotojams, Neigaliųjų draugijos ir užimtumo būrelių nariams, bičiuliams iš nevyriausybinių organizacijų, giminėms, kaimynams, bendradarbiams, draugams už žmogiškają šilumą, gėlių žiedus ir paguodos žodžius.

Jūsų visų palaikymas mums yra labai reikalingas ir svarbus.

Mama Julija Senavaitienė ir sesuo Lolita

(g. 1975 m.). Eismo įvykio metu žmonės nenukentėjo.

Gaisrai

Per ilgajį šventinį savaitgalį ugniagesiai gelbėtojai gavo kelis pranešimus apie gaisrų židinius. Pranešta apie gyvenamuju namų kamnuose degančius suodžius Išlaužo miestelyje ir Birštone. Vienu atveju, Birštone, ugniagesiai ne tik pabudėjo, kol atvės kaminas, bet ir pri-tvirtino dūmų detektorių, kurį še-mininkai laikė stalčiuje. Detekto-riaujas nebuv'o ir Birštono Vienkie-mio gatvės bute, kuriame ant viryk-lės paliktas ir prisvielės puodas sukė-lė nerimo kaimynams, todėl jie pa-skambino ugniagesiams.

Lapkričio 1 d. 13.32 val. 40 min. gautas pranešimas, kad Prienų r. sav., Naujosios Ūtos k., apžiūros metu, vyro (g. 2002 m.) automobilije „Audi A4“ rastas plastikinis maišelis su, įtariama, narkotine ar psichotropine medžiaga. Toks pats paketėlis rastas ir pas kartu buvusi neblaivų (1,99 prom.) Baltarusijos Respublikos pilietį (g. 1995 m.).

Lapkričio 3 d. apie 23 val. 40 min.

Prienų r. Strielčių k., apžiūros metu, vyro (g. 2002 m.) automobilije „Audi A4“ rastas plastikinis maišelis su, įtariama, narkotine ar psichotropine medžiaga.

Lapkričio 1 d. apie 22 val. 30 min.

Birštono sav. Ivoniškių k., ras-tas į pakelės griovį nuvažiavęs auto-mobilis, prie kurio vairo sėdėjo neblaivai (1,54 prom.) moteris

kuriuos nereikia keisti visą prietaiso tarnavimo laikotarpį (apie 10 metų). Detektoriai su keičiamais maitinimo elementais pigesni, tačiau reikalauja daugiau prie-žiūros.

Renkantis dūmų detektorių svarbu atsižvelgti į tai, kokieje vietoje jis bus naudojamas:

• **Daugiaučių namų butams** pakanka paprasciausiom dūmų de-tektorių, kurių viduje esantis jutiklis reaguoją į padidėjusį dūmų kiekį. Suveikus jutikliui įsi Jungia 80–90 dB garsu veikianti signalizacija ir mirksinti šviesa, kuri apie pavojų informuoja klausos sutrikimų tu-rinčius asmenis.

• **Jei namuose yra židinys, kros-nis ar kietojo kuro katilas,** rinkiteis mišrius dūmų detektorius su smalkiu atpažinimo funkcija. Jie turi papildomus elektrocheminius jutiklius, kurie suveikia, kai ore užfiksuojamas pavojingas smalkių (anglies monoksido) kiekis.

• **Patalpoms, kur veikia dujiniai katilai ar stovi dujinės viryk-lės,** skirti detektoriai, fiksuojantys suskystin-tų ir gamtinį duju bei jų mišinių nuotekius. Tokia įranga rekomenduoja namuose, kuriuose yra vaikų, pagyvenusio amžiaus asme-nų.

• **Vasarnameje ar sodo namelyje** galima įrengti autonominius išma-niuosius dūmų detektorius, kurie valdomi per nuotoli, naudojant „Wi-Fi“ ar mobilijų ryši.

Veronika Peckienė

Dūmų detektorius – kiekvienoose namuose

„Prasidėjus šildymo sezonui kiekvienam būste privalu įsirengti dūmų jutiklį“, – primena Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos atstovė spaudai Džiuginta Vaitkevičienė.

Daugelyje būstu dūmų detektorių – nėra

Nuosavuose namuose ar butuose nuo 2018 metų gegužės 1-osios privaloma įsirengti dūmų jutiklius, tačiau dažnai jų neturi, o šis mažas prietaisas gali išgelbėti žmogaus gyvybę. Po ugniagesių akcijos „Gyvenkime saugiai“ paaiškėjo, kad dauguma gyventojų galvoja, jog jutikliai privalomi tik nuosavame name.

Ugniagesių atstovai ne vienius metus tikrina, ar gyventojai (daugiauvaikės šeimos, vienisi senoliai, socialinės rizikos asmenys) ir nepriekaištingai atrodantys namai įsirengę apie pavojų išpejantius dūmų jutiklius. Vizito metu patikrinami šildymo įrenginiai, elektros instaliacija; gyventojų prašymu apžiūrimi elektros prietaisai, dujinės virykliės, krosnys, židiniai ar katinės.

„Kasmet gaisruose žūsta, susižaloja daug žmonių, todėl patiame įsirengti dūmų detektorius – tai išsaugos jūsų sveikatą ir gyvybę. Ne vieną bėdos ištiktą nelaimėlį nuo gaisro išgelbėjo ne jo, o kaimynų bute suveikęs dūmų jutiklis“, – atkreipia dėmesį Dž. Vaitkevičienė.

Per šiuos metus Kauno priešgais-

Dūmų jutiklis – namų sargas

Dūmų jutiklis – prietaisas, aptinkantis dūmus. Jis pajunta ir reaguoja į nenormalų dūmų ar degimo produktų kiekį ore. Kambarje atsi-radus net nedideliam dūmų kiekiui, jie ima skleisti garso signalą, kuris pažadina miegančiuosius ir perspėja apie kilusį gaisrą. Pasak Džiugintos Vaitkevičienės, gyvenama įrengti prie miegamųjų kambarių ir kiekvienam namo aukštė. Jei miegat užsidarę duris, jie būtini ir miegamuošiuose.

Virtuvėje dūmų detektorius nebūtinės, nes jis gali suveikti nuo ruošiamo maisto sklindančių garų ar dūmų.

Geriausia vieta – kambario centre

Irengiant autonominius dūmų detektorius, vadovaukite gamintojo instrukcija. Karštai dūmai kyla į viršų, kaupiasi palubėje, todėl šiuos

prietaisus derėtų montuoti ant lubų ar netoli aukščiausios šlaitinio stogo vietas. Geriausia vieta – pačiame kambario centre. Kai dūmų detektorius nėra galimybės įrengti ant lubų, jie įrengiami ant patalpos sie-nos, kuo arčiau lubų. Svarbiausia juos įrengti lengvai prieinamose vietose“, – pasakoja atstovė spaudai.

Dūmų detektoriai veikia ribotoje erdvėje, todėl juos reikia statyti kiekvienoje patalpoje, ypač – mie-gamuosiuose kambariuose.

Dūmų detektorius prižiūri iki 60 m² dydžio erdvę. Didelio ploto, sudėtingos formos ir ilgomis patal-poms, pavyzdžiui, koridoriams ar laiptinėms, gali prieikti kelių dūmų detektorių. Jų nereikia statyti visai šalia viryklių, židinių ir šildytuvų.

Svarbi priežiūra

Kartą per mėnesį derėtų patikrinti, ar dūmų jutiklis veikia, pa-spaudus kontrolinį mygtuką. Jei signalo nėra – keiskite detektoriaus maitinimo elementus. Bet kuriuo atveju juos būtina keisti kartą per metus.

„Drėgmė ir nešvarumai mažina jo jautrumą, todėl nuvalykite dulkes, voratinklius, – atkreipia dėmesį Dž. Vaitkevičienė.

Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos atstovė spaudai Džiuginta Vaitkevičienė.

rumas bėgant laikui mažėja, todėl juos keiskite naujais kas dešimt metų“.

Kokį detektorių išsirinkti?

Pasak Dž. Vaitkevičienės, ren-kanties kokybišką autonominių dūmų signalizatorių, derėtų atkreipti dė-mesį į tai, kad jis būtų sertifikuotas pagal Europos standartą EN 14604:2005/AC:2008 ir pažen-klintas CE ženklu. Detektoriai gali būti su keičiamais maitinimo ele-mentais arba su integruota baterija,

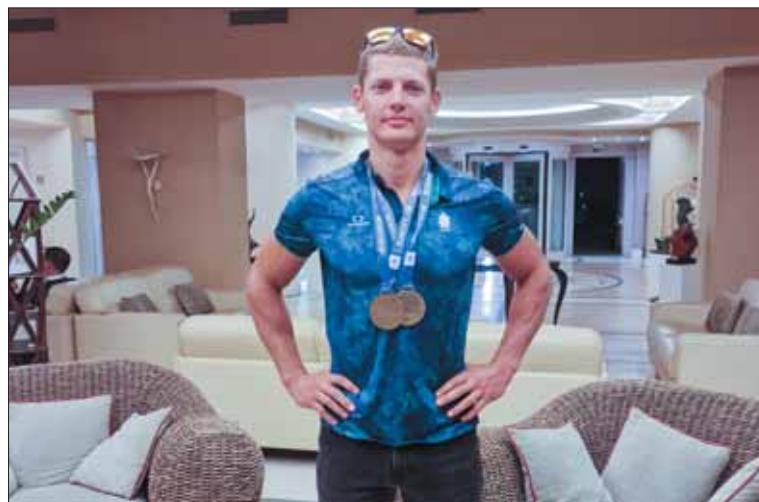
Žygimantas Gališanskis iš Europos pakrančių įrklavimo pirmenybių parvežė du bronzos medalius

Italijoje, Marina di Castagneto Carducci miestelyje, vykusiose Europos pakrančių įrklavimo pirmenybėse dar kartą sublizgėjo Lietuvos įrkluotojas Žygimantas Gališanskis. Primename, kad Žygimantas savo sportinę karjerą pradėjo Birštone, pas trenerį Vytautą Domarką.

Praėjusi ketvirtadienį įrkluotojas varžėsi išvermės rungties kvalifikaciniame plaukime. Distanciją lietuvis įveikė per 19:57:22 – tai buvo antras laikas bendoje įskaitoje. Jis garantavo tiesioginį keliajį į finalą.

Šeštadienį vykusiam finale lietuvis ilgesnę, 6 kilometrų, distanciją įveikė per 34:43:11. Finišo liniją jis krito kartu su olandu Mitchelu Steenmanu. Po peržiūros paaiškėjo, kad sportininkų rezultatas identiškas, todėl organizatoriai bronzos medaliais papuošė abu sportininkus. Sidabrą iškovojo švedas Peteris Bergas, auksu pasipuošė ispanas Adrianas Miramon Quiroga.

„Prisipažinsiu, kad išvermės rungties finale po pirmojo posūkio „užkalė“ kairiajā ranką. Net ne galėjau išlaikyti įrko, todėl praradau lyderio poziciją, – po bronzinio finišo sakė Ž.Gališanskis. – Kai tik ranką „atleido“, teko visus vytis. Ir po finišo buvo smagu. Net nežinojome, kuris finišo liniją krito trečias. Iš pradžių teisėjai sakė, kad trečias buvau aš, vėliau nusprendė, kad su

olandu liniją kirtome kartu“.

Sprinto rungtyste jau kvalifikaciame plaukime, Ž.Gališanskui teko varžytis su Tokijo olimpienė žaidynių prizininku norvegu Kjetilu Borchu. Lietuvės pralaimejo, tačiau pademonstravo trečią laiką bendroje įskaitoje. I ketvirtfinalį Ž.Gališanskis prasibrovė įveikęs britą Briggss Gary, kelyje į pusfinalį lietuvis buvo greitesnis už prancūzų Bove'ą Ivaną. Deja, po akistatos su italu Ficarra Giovanniu mūsų šalias įrkluotojui teko rengtis mažajam finalui.

Jame Ž.Gališanskis susitiko su ispanu A.Quiroga. Po įnirtingos kovos lietuvis džiaugėsi iškovotu bronzos medaliumi.

„Po pasaulio pakrančių įrklavimo čempionato treniravausi Kau-no mariose, – pasakojo įrkluotojas. – Kadangi Lietuvoje oras ir vanduo

daug vėsesnis, tad įlipimo ir išlipimo iš valties bei bėgimo smėliu neteko atlkti. Tačiau trumpos atkarpos ir staigūs posūkiai per treniruotes buvo atliekami. Manau, kad Europos čempionate man tikrai padejo treniruotėse „surinkti“ papildomi kilometrai banguotomis sąlygomis“.

Ž.Gališanskis neslepė: „Labai džiaugiuosi rezultatais – juk namo gržtu ne tučiomis“.

„Tikiu, kad medaliai abiejose rungtyste – puiki pradžia šaliai, kuri žengia pirmuosius žingsnius Europos ir pasaulio pakrančių bendruomenėje, – teigė Ž.Gališanskis – Iškovoti medaliai – tai didelė motyvacija. Pamačiau, kad esu pajėgus abiejose rungtyste, todėl ateityje tikiuosi vėl dalyvauti varžybose bei garsinti Lietuvos vardą pakrančių įrklavime“.

Tėsia prasmingą Vėlinių akciją

Jau devynioliktus metus Birštono dizaino asociacijos nariai kartu su „Bočių“ bendrijos atstovais ir mažiausiais ugdytiniais iš savivaldybės ugdymo įstaigų gamina floristines puokštės ir kompozicijas, kuriomis prieš Vėlines papuošia nelankomus kapus Birštono senosiose kapinėse.

– Šiemet sukūrėme 110 floristinių puokštelių, daugiausia su natūraliomis gėlėmis, ir jas padėjome ant Birštonui nusipelniusį žmonių kapą, aplankėme ir kitus, jau pamirštus kapus, ant jų uždegėme žvakutes. „Bočių“ bendrijos pirmininkė **Julija Barutienė**, jos vaduotoja **Aldona Valatkienė** ir kitos narės supažindino vaikučius su Vėlinių tradicijomis, papasakojo, kokie žmonės ilsi Birštono kapinėse, vaikai padeklamavo eiliu apie rudeni, – apie surengtą akciją papasakojo Dizaino asociacijos vadovė **Vilma Krasauskienė**, džiaugdamasi, kad mažieji su auklėtojomis itin noriai įtraukė į puokštelių gaminimą ir gausiai lankė kapines.

Jos teigimu, Vėlinių akcijoje dalyvavo lopšelio –

darželio „Giliukas“ priešmokyklinukai iš „Drugelių“ grupės (aukletėja Joana Kliucevičienė ir aukletėjos padėjėja Agnė Mielaikienė), „Ančiukų“ grupės ugdytiniai (aukletėja Gitana Marcūkaitienė ir aukletėjos padėjėja Genė Vaitkuvienė), direktorė Regina Gustaitienė; taip pat lopšelio-darželio „Vyturėlis“ „Kiškučių“ grupės vaikučiai (mokytoja Dalė Domarkienė ir mokytojos padėjėja Inga Šiaulienė) bei „Ančiukų“ grupės mokytojos Aušra Vaitkevičienė ir Kristina Müllerčikienė. Prie akcijos dalyvių prisijungė ir Birštono savivaldybės vice-meras Vytas Kederys.

Projektas „Rudenėlio taku“

Spalio 25-29 dienomis Birštono gimnazijos pradiniai klasių mokiniai dalyvavo projekte „Rudenėlio taku“. Kiekvieną savaitės dieną klasės įtraukė į įvairias veiklas: puoše klasės duris daržovėmis, sprendė kryžiažodžius, puoše mokyklos erdves moliūgais, voratinkliais ir vorais. Iš gamtinės medžiagos ir įvairių vaisių, daržovių, gėlių mokyklos kieme ir klasėse darė mandalas. Projektą užbaigė 2 a, 2b klasės mokiniai ir reginių vedėjų būrelio „Įveikime sceną“ šventinė programa. Dėkojame visiems pradiniai klasių mokiniams ir jų mokytojoms už aktyvų dalyvavimą.

Projekto koordinatorės

Receptai pietų stalui

Sriuba „Sočioji“

100 g pupelių, 100 g perlinių kruopų, 1 l vandens, 1 saukštasis grietinės (ar aliejaus), prieskoninių žolelių.

Iš vakaro atskiruose dubenėliuose išbrankinkite pupeles ir perlinės kruopas. I puodą įpilkite vandenį, sudėkite pupeles, perlinės kruopas ir virkite ant nedidelės ugnies, kol suminkštės (apie 1 val.). Virimo pabaigoje pridėkite prieskoninių žolelių, paskaninkite grietine arba aliejuje.

Sriuba „Šildančioji“

2 agurkai, 150 g raugintų kopūstų, 250 g bulvių, 100 g morkų, 100 g žirnelių, 5 g sviesto, 1 l vištienos sultinio, 130 ml tirštos grietinės, smulkinti bazilikai, krapai, druska, pipirai.

Pavirkite vandenye raugintus kopūstus, jei rūgštūs, skysti nupilkite. Pridėkite pjaustyti bulvių, morkų, porų, agurkų ir virkite dar apie 12 min. Tuomet pridėkite konservuotų žirnelių, įpilkite vištienos sultinio; įmaišykite sviesto, grietinės, prieskonį.

Avinžirnių sriuba

1,5 l vandens, 200 g avinžirnių, 100 g kvietinių kruopų, 1 morka, 1 svogūnas, 3 bulvės, 1/4 saliero, 1/2 paprikos, 4 skiltelės česnako, 3 saukštai aliejaus, 100 g grietinės, lauro lapeliai, pipirai, druska.

Avinžirnius pamirkykite apie 2-3 valandas. Morką, svogūną, česnaką, papriką pakepinkite aliejuje. Į verdantį vandenį sudėkite pamirkytus avinžirnius, kruopas ir virkite ant mažos ugnies 30 minučių. Tada įdėkite smulkintą salierą, supjaustytas bulves bei prieskonius ir dar virkite 15 min. Skaninti grietine.

Ukrainietiški barščiai

1,5 l vandens, 300 g jautienos, 4 burokėliai, 400 g. kopūstų, 4 bulvės, 2 morkos, 1 paprika, 2 svogūnai, 4 skiltelės česnako, 80 g pomidorų padažo, 1 saukštasis obuolių acto, 1 saukštasis cukraus, 1 saukštasis aliejaus, laurų lapai, pipirai, druska.

Mėsą supjaustykite gabalėliais ir apkepinkite su prieskoniais aliejuje. Po to sudėjė į puodą virkite ant mažos ugnies apie 2 val. Morkas, papriką, svogūną ir česnaką supjaustykite ir pakepinkite aliejuje. Daržoves supjaustykite: burokėlius, morkas, papriką, kopūstus – plonais šiaudeliais, o bulves – kubeliais. Visas daržoves sudėkite į sriubą likus 20 min. iki virimo pabaigos. Bebaigiant gaminti sriubą, įpilkite obuolių acto, pomidorų padažo, prieskonį.

Česnakinė ryžių sriuba

1,5 l vandens, 0,5 stiklinės ryžių, 2 morkos, 1 galvutė česnako, 6 saukštai pomidorų padažo, 1 saukštasis aliejaus, žiupsnelis raudonų pipirų, smulkintų petražolių, krapų, druskos.

Puode virkite ryžius (prie tai išmirkykite vandenye) apie 15 min. Burokine tarka sutarkuokite morkas, smulkiai supjaustykite pusę česnako. Daržoves pakepinkite aliejuje. Tuomet pridėkite pomidorų padažo ir viską lengvai išmaišykite. Gautą masę supilkite į puodą, kuriame baigia virti ryžiai. Dar pavirkite kelias minutes. Baigus virti sudėkite smulkintą likusį česnaką, petražolių, krapų, raudonų pipirų, druskos. Tinka skaninti grietine.

Veronika Pečkienė

„Kenčiantiems padėk...“

Šis pasakojimas – apie dvi seseris medikes Dobregaites, apie ilgai paslaptyje laikytą jų pasiaukojamą veiklą Anykščiuose pokario metais. Jų abiejų gyvenimas, ypač Marytės, susijęs ir su Prienuais.

Elena DOBREGAITĖ-SAKIENĖ (1916–1961) buvo Prienų motinos ir vaiko konsultacijos organizatorė ir pirmoji jos vedėja nuo 1948 iki 1950 metų.

Marytė DOBREGAITĖ-JUOCEVIČIENĖ (1919–1997) nuo 1948 metų iki išėjimo į pensiją dirbo Prienų medicinos įstaigose. Mirė ir palaidota Prienuose.

Anykščiuose, Vilniaus gatvėje, iki 1948 metų Lietuvos partizanams slapsa buvo teikiama medicinė pagalba. Tai kiek daugiau negu dvejus metus vyko anykštėno Stančiko name (dabartinis jo Nr. 16), kurio galą iš pietvakarių pusės nuomojo gydytoja Elena Dobregaitė, Anykščių motinos ir vaiko konsultacijos vedėja.

I gydytojos butą patikimi kaimo žmonės arkliais atveždavo sužeistus partizanus, vežimuoju juos po šiaudais ar kitaip kaip imandydami uždangstę. Kelionė būdavo labai pavojinga, nes bet kada kelyje galėjo sustabdyti kareiviai ar stribai ir vežimą nuodugniau patikrinti. Ir sužeistasis ne visada iškėsdavo išskausmo nesudejavęs.

Su gydytoja Elena Dobregaitė gyveno jos jaunesnioji sesuo Marytė, dirbusi Anykščių motinos ir vaiko konsultacijos sanitare. Ji asistuodavo seserai Elenai, kai namų sąlygomis tek davano daryti operacijas. Abi moterys plaudavo ir valydavo sužeistų žaizdas, jas tepdavo vaistais ir tvarstydavo. Kartais žaizdos būdavo labai aplieatos.

Elena Vigėliena iš Duoikiškio prisimena, kad retkarčiais į pavojingą kelionę jos tėvelis Jonas Dobregaitė pasiūmdavo ir ją, tuomet nė dešimties metų neturincią mergaitę. Sykį ji, laukdama priebyje procedūrų pabaigos, stebėjosi, kodėl teta Elenutė taip dažnai išeina parūkyti. Tada tėvelis paaškinės, kad nuo sužeistojo žaizdų toks dvokas, jog net ir daktarė be tabako dūmų jo negalinti ištvirti.

Gerai, kad nieko neužuodė okupantų pareigūnai ar uoliausių jų pagalbininkai (turi galvoje ne tik tai stribus). Juk apie partizanus

1947 metų liepos 20-ąją Anykščiuose, sodelyje prie namo Vilniaus gatvėje. Iš kairės: Vaclovas Sakas (Aleksandro brolis), Marytė Dobregaitė, Olga Sakienė, pasisvečiuoti iš Papilės atvykęs Domininkas Sakas su anūku Aleksandru ant kelių, Verutė Jakubonienė (Elenos ir Marytės pusės susterė), Elena Dobregaitė.

gelbstinčią gydytoją Dobregaitę žinojo ne vienas žmogus. Būtų užtekę kam nors prasitarti ar enkavėdistų kankinimų palaužtiems viskā iškloti...

Juo labiau, kad gydytoja Dobregaitė padėdavo partizanams ir anksčiau, turbūt nuo pat pasipriešinimo pradžios, nuo 1944 metų rudenės, kai ji gyveno kitoje Anykščių miesto vietoje, Janydžiuose. Ar ten, kaip ir Vilniaus gatvėje, buvo gydomi partizanai, kol kas nežinome. Iš tenai daktarė pas sužeistus ar sergančius kovotojus ne kartą vežė jau minėtas jos brolis Jonas Dobregaitė, ūkininkavęs tėviškėje, Svėdasų valsčiaus Šeduikių kaime. Gydytoja Dobregaitė buvo vienas iš šaltinių, parūpinančių ginkluotam pogrindžiui vaistų ir tvarsiavos.

Partizanų ryšininko Aniceto Mažvilos prisiminimuose („Laisvės kovų ir netekčių metai“, 1 dalis, sud. Romas Kaumietis, leid. „Margirastai“, 2016, 651–656 pusl.) yra tokia istorija.

Anicetus begyvenant Debeikių valsčiaus Knebių kaime, vasarą jis eisdavo į mišką rytais partizanų iš bunkerio išleisti ir vakarais juos uždaryti. Vieną dieną vakare, keturiems partizanams tik sulindus į bunkerį, pasirodė stribai ir paleido iš kulkosvaidžio ugnį.

Anicetas: „Aš pargriuvaus ant žemės. Bunkerio durelės buvo užremtos šaka, tą šaką kulkos nukirto, durelės klept ir užsidarė. Tada partizanai išsoko į lauką ir ēmė bėgti. Aš jau bėgau kiek kojos į kabina, net kaliošukai nuo kojų nulakstė. Kažkas lyg dilgtelėjo į koją. Parbėgau namo, žiūriu, visa koja kruvina. Žmona rankšluosčiu tuo apvyniojo, buvo jau priešaušris. Pakinkė arkli, o žmona jau buvo smarkiai nėščia. Atsiėdė į vežimą ir važiuojam į Anykščius pas daktarą. Pri važiuojam miesteli, tuo stribai užstojo kelią ir paklausė, kas ten šaudė, kas ten yra. Aš pasakiau greičiau leisti, negi nemato, kad žmonai jau gimdyt reikia. Jie praleido, liepė vežt, nieko nebelelukt. Nuvažiavom pas gydytoją Dobregaitę, kuri mane jau seniau pažinojo, aš iš jos gaudavau vaistų partizanams, ji sužiestą Kemekli gydė. Pasakiau jai, kad koja man peršovė, uždėjo vaistų, apriso ir receptą išraše nuo skrandžio uždegimo.“

Vakare Aniceto kieman užėjo tie

Nuotraukos iš Aleksandro Sako archyvo

1950 metų atsisveikinimo nuotrauka. Su prienškiais Stankevičiais prie jų namo. Mama – viduryje. Pirmoji iš dešinės – teta Marytė.

Jonas Dabregaitė (1902–1972). 1938 metai.

patys partizanai. Visi keturi buvo laimingai pasprukę ir kulkų išvengę.

O minimas kitą kartą sužiustas – tai partizanas Jonas Kemeklis, slapyvardė Tauras, Tauro būrio vadasis, vėliau Algimanto apygardos Jovaro kuopos vadasis, žuvęs 1949 metais. Kuopa, kaip ir Tauro būrys, veikė Debeikių valsčiaus vakarinėje dalyje.

Gydytoja Elena Dobregaitė rizikavo ne vien savo ar sesers laisve ir gyvybe. 1945 metais per Velykas iš Anykščių bažnyčioje susituokė su Aleksandru Saku, Dotnuvos žemės ūkio akademijos paskutinio kurso studentu, tuo metu besislapstančiu nuo sovietinio saugumo. Pavardės Elena nekeitė. Jos vyras po kelių mėnesių buvo išduotas, suimtas, kankintas, išgabentas be teismo į Vorkutos lagerius (tik po poros metų už akių jam išraše 5 metus lagerio ir tremtį iki gyvos galvos). 1946 metų vasarą Elena pagimdė sūnų, parikštystą tėvo vardu.

Tuomet gydytojai Elenai Dobregaitė teko turbūt sunkiausia atsakomybės našta – atsakomybės už brangiausio jai žmogaus, jos vailkelio, likimą.

Atsargi ir labai apdairi Elena Dobregaitė, iškart po vyro suėmimo surinko vietos žmonių, tarp jų

Jonas Kemeklis-Tauras (1923–1949). Nuotrauka iš A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus fondų.

ir kitataučių, liudijimus apie „tarybinių piliečių“ gelbėjimą vokiečių okupacijos metais. Tai buvo tikros istorijos. Sovietinė valdžia netrukė tai ivertinti, ir gydytoja Dobregaitė 1946 metų gėgūžės 1 dieną buvo apdovanota medaliumi „Už šaunų darbą Didžiojo Tėvynės karas metais“.

Tačiau vis tiek kiekviena diena galėjo atnešti didelę nelaimę.

Algimantas Kubiliūnas, kurio tėvas partizanavo, o mama su juo ir mažesniu broliu nuo tremties slapstėsi pas giminės, kiek laiko gyveno Anykščiuose pas savo tetas Eleną ir Marytę. Jis prisimena epizodą, visus juos smarkiai išgaudinus. Pas vieną žuvusį partizaną enkavėdistai rado gydytojos Elenos Dobregaitės išrašytą receptą. Ji buvo ištarstyta. Taikart pavyko apsiginti, aiškinant, jog esanti neretai kviečiamā pas liganus į kaimą, kur paciento dokumentų netikrinanti ir nežinanti, kas yra tas, kuriam išrašo receptą...

Patikėjo tuo ar ne enkavėdistai, gydytoja nežinojo, tačiau ji pati ar jos namai po to jau galėjo būti stebimi. Rizika tapo pernelyg didelė, ir 1948 metais gydytoja Elena Dobregaitė su seserimi Marytė iš Anykščių persikelė į Prienus.

Prienuose Marytė Dobregaitė liko visam laikui, dirbo sanitare, ištekėjo už prienškio Petro Juocevičiaus.

O Elena Dobregaitė, Prienuose organizavusi motinos ir vaiko konsultaciją ir padirbėjusi jos vedėja, 1950 metais su ketverių metų sūnumi savo noru išvyko gyventi ir dirbtį į Sibirą pas vyrą, po kalinimo Vorkutos lageriuose ištremtą į Krasnojarsko kraštą.

Beje, tas sūnus – šio straipsnelio autorius. Pagalbą partizanams mama visą gyvenimą laikė didžiausioje paslaptyje ir net savo vyrui, mano tėveliu, apie tai papasakojo tiktais 1961 metais, sunkiai sirgdama ir jau gulėdama mirties patale.

Seserų Elenos ir Marytės Dobregaičių gyvenimas glaudžiai susiję su gydymo įstaigų kūrimu Prienuose.

Nuotraukos iš Alberto Juocevičiaus archyvo

Birštonė...

Išėjusieji Amžinybėje gyvena tol, kol yra atmenami...

(Atkelta iš 3 p.)

Idomus faktas – Rekošai per moteriškąjį šeimos liniją siejasi su Prienais. Žinomo pramonininko tėvas Mikalojus Rekošas buvo vėdės 19-metę prienietę Julijaną Eleną Reščynską (1814–1888), Dominyko Reščynsko dukrą. Būsimasis „Minervos“ savininkas gimė Virbalioje ir buvo antrasis iš aštuonių šeimos vaikų.

Jo tėvas savo karjerą užsitaravo ir pirmajį kapitalą pradėjo rinkti Virbalio, vėliau Kybartų pasienio pašto stotyje, teikusioje ir muitinės paslaugas. Pasak A.Štuopio, tėvas užėmė ekspeditoriaus pareigas, o sūnus Mikalojus Pranciškus užsitaravo aukštėsnį statusą – buvo tapęs pašto kontoros viršininku. Matoma uždirbtas lėšas jis investavo į ketaus liejimo ir gaminijų įmonę Kaune, tapo jos pajininku, o 1864 m. – ir jos savininku.

Liejo ir kapinių puošybos dirbinių

Įmonė, vėliau pavadintą „Minervos“ vardu, jis nusipirkė iš bajoro Tomašo Geidukevičiaus, kuris buvo gavęs Kauno gubernijos valdžios leidimą atidaryti ketaus liejykla ir jai vadovavovo dvejus metus. Pirmaisiais gyvavimo metais (1862 m.) fabrike dirbo 160 darbuotojų, 1864 m. po sukiliu ivykių tebuvo likę 60. Kaip yra žinoma, liejykla turėjo visus reikiamus pajėgumus, buvo išsigiusi garo mašiną lokomobili, ne kartą įvairiose parodose jos produkcija pelnė įvairius apdovanojimus.

Si metalo apdirbimo įmonė (administracinių pastatas, liejykla ir kt.) Kaune buvo iškūrusi sklype tarp Bažnyčios, Šiaulių ir Vytauto gatvių, apytiksliai dabartinei Kauno autobusų stoties teritorijoje. Išlikusi fabriko kontora buvo pritaikyta autobusų stoties pastatui, jis išlikęs iki šiol.

Pagal savininko M. P. Rekošo testamentą po jo mirties 1911 m. fabriką paveldėjo jo vyriausiasis sūnus Mikalojus Rekošas. Įmonė Kaune veikė iki Pirmojo pasaulinio karo, kuomet buvo evakuota, bet įrenginiai taip ir nebuvu parvezti atgal.

Įmonė gyvavo beveik 50 metų, ji gaminio dirbiniai iš geležies ir anglies lydinio – ketaus. Be nekopoliams skirtos produkcijos – kryžių, paminklų, epitafinių lentų, kapų tvorelių, buvo gaminamos ir balkonų tvorelės, laiptų pakopos vienuomeniniams pastatams, įėjimų stogeliai, sodo baldai, taip pat ir žemės ūkio mašinos ir padargai, kurių išlikusių egzempliorius A.Štuopys ypač norėt surasti.

Iki mūsų dienų išlikę „rekošiški“ dirbiniai yra retenybė: metaliniai įėjimo durų stogeliai, balkonų tvorelės nuardomi remontuojant pastatus, platinant šaligatvius. „Minervos“ produkcijos dar galima pamatyti senų Laisvės alėjos pastatų balkonuose, Sobore, Kelininkų institute ir, žinoma, Pietų Lietuvos bei Žemaitijos kapinėse. O Vilniaus kraštas ir Lietuvos paribai turėjo savas liejyklas arba reikiamus gaminius importavo.

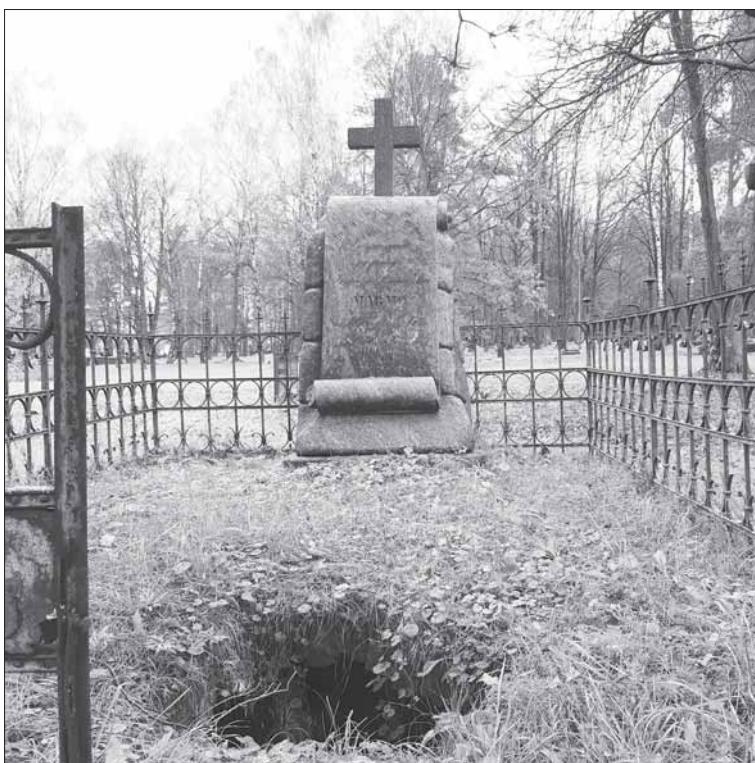
M.P.Rekošas buvo lenkiškos kultūros atstovas, tačiau verslo interesai jis ir jo ipėdinius skatino neapsiriboti religinėmis konfesijomis, todėl įrašai memorialinėse lentose buvo daromi ir lenkų, ir jidiš kalbomis.

Ką įdomaus atrado mūsų krašto kapinėse?

Išvaikščiojęs Prienų, Birštono, Jiezno, Nemajūnų kapines, A.Štuopys atrado nemažai „Minervos“ įmonės gaminijų egzempliorių – ketaus kryžių, Nukryžiuotojo figūrėlių, paminklų, tvorelių, kai kurie iš jų tam tikru požiūriu yra išskirtiniai.

Savo paieškose tyrejas vadovavosi išlikusiu „Minervos“ dirbtuvinių gaminijų pavyzdžių katalogu, tiesa,

Autorės nuotraukos

Laikas ir žmonės keičia Prienų senųjų kapinių vaizdą: per 60 metų nuo jų uždarymo laidojimo koplytėlės sugriuvo, rūsiai atsivėrė, kryžiai nuvirtė.

jas apsunkino tai, kad mažai kur ant paminklų išlikę originalūs gaminio žymenys (FABR. MINERVA KOWNO). Juk stilistiskai panašią produkciją gaminio ir kitos Lietuvos fabrike dirbo 160 darbuotojų, 1864 m. po sukiliu ivykių tebuvo likę 60. Kaip yra žinoma, liejykla turėjo visus reikiamus pajėgumus, buvo išsigiusi garo mašiną lokomobili, ne kartą įvairiose parodose jos produkcija pelnė įvairius apdovanojimus.

Si metalo apdirbimo įmonė (administracinių pastatas, liejykla ir kt.) Kaune buvo iškūrusi sklype tarp Bažnyčios, Šiaulių ir Vytauto gatvių, apytiksliai dabartinei Kauno autobusų stoties teritorijoje. Išlikusi fabriko kontora buvo pritaikyta autobusų stoties pastatui, jis išlikęs iki šiol.

Nemajūnų kapinėse matyta Mergelės Marijos su karūna ant galvos skulptūra nudažta, tikėtina, kad koplytėlė buvo perrinkta, tačiau jos būklė pakankamai nebloga.

Prienų kapinių mišlės ir istorijos

Pasak dr. A.Štuopio, Prienų kapinėse ji domino tik gaminiai iš ketaus (kryžiai, postamentai, tvorelės, stelos, kompozicijos „nulaužtas medis“ ir pan. Jis ieškojo ir retesniu pereinamojo imitacinio pobūdžio dirbinį iš plieno, kuris, tobulejant metalo apdirbimo pramonei, paketė ketų. Todėl buvo apžiūrėti, bet neregistruoti šaltkalviško surinkimo azūriniai gaminiai iš valcuažimo plieno.

Prienų kapinėse tyrejai užfiksoavo 59 senųjų Rekošo dirbtuvinių gaminijų pavyzdžius, dar dėl šešių išliko abejonių. A.Štuopui buvo įdomu patyrinėti ir epitafines lentas, tiesa, užrašai jose yra nenuvalyti, daugiausia lenkų kalba, todėl sunkiai iškaitomi. Tačiau užrašų tekstai specifiniai ir skiriasi nuo matytųjų Žemaitijos kapinėse. Prienų kapinių paminklų ir kryžių lentelėse daug kur nurodyti ne tik mirusiuų vardo, pavadė, gimimo ir mirties metai, bet ir įrašyti juos pastačiu sių žmonių pavadės, o tai, pasak tyrejo, gana retas dalykas.

Jis ilgėliau stabtelėjo prie garbingų ir įtakingų bajorų Geištarų ir Siukštų kapavietės, kuri paliko neatsakyti klausimų. Ją ženklinia „nekataloginis“ paminklinis akmuo su kryžiumi – pastaras pagamintas „Minervos“ dirbtuvėse. Tyrėjas atkreipė dėmesį į tai, kad herbo formas skydas prie kryžiaus negrabiai pritvirtintas su viela, tad jis iškėlė versiją, kad ši detalė greičiausiai buvo nuimta nuo kito, šalia buvusio paminklo. A. Štuopys svarsto, kad kapą juosianti tvorelė galbūt ir galėtų būti priskirta minėtos įmonės produkcijai, tačiau tokio pavyzdžio

jos gaminijų kataloge nerado.

Vienas iš svarbiausių jo atradiamu Prienų kapinėse – kryžius su išraiškingu, tačiau aplaužytu Nukryžiuotuoju. Esama abraviatūra „T.H.KOWNO“ užminė mislę apie tai, kokiose dirbtuvėse jis pagaminatas. Patyrinėjus 19 a. pabaigos dokumentus, buvo prieita prie išvados, kad šis kryžius – vienas iš pirmųjų „Minervos“ įmonės gaminijų, pažymėtų įmonės ikurėjo Tomašo Geidukevičiaus inicialais (T.H.). Tikroji bajoro, kilusio nuo Trakų, pavardė buvo Geidukevičius, tačiau Rusijos imperijos laikais H raičiai matomai buvusi pakeista į G. Jų spėjimo tikrumą patvirtino ir rastas „Minervos“ produkcijos reklaminis straipsnis, pasirašytas paties T. Geidukevičiaus, tame pavardė rašoma su H raide.

Liejyklos ikurėjo likimas neaiškus. Kadangi jis prisidėjo prie 1863 metų sukilio, galbūt jam priklaušiusios gamyklos dalį carinė valdžiai konfiskavo, o vėliau ją nupirko M.P. Rekošas.

Pradėjės domėtis šiuo kryžiumi, A.Štuopys apčiuopė ir šeimos, kuri jį pastatė, istoriją. Kryžius skirtas šviesios atminties Laurynui de Large, gimusiam 1806 m. vasario 16 d., mirusiam 1863 m. balandžio 6 d., atminti. Jį pastatė žmona Emilia su sūnumi Aleksandru.

Spėjama, kad Laurynas de Large nebuvvo prancūzas. Jo žmona Emilia Kulvytytė buvo bajoriškos kilmės, tačiau po vyro mirties greičiausiai nuskurdo, nes buvo priversta parduoti Kretkampio dvareli (tuo metu Kretkampis priklausė plačiai Prienų parapijai). Tvarkant sandorį, jai astostavo jos globėjų tapę Ignas Kulvietis.

Kodel svarbu užfiksuoti?

Meniniu požiūriu „Minervos“ produkcija, skirta kapinių puošybai, nėra itin vertinga – įmonės produkcija buvo serijinės, masinės gamybos, kartaip netgi bologesnės technologinės kokybės ir meninės vertės nei analagiškų dirbiniai iš Vokietijos, Lenkijos, Kuršo gubernijos ar Sankt-Peterburgo. Vis dėlto dr. A.Štuopys akcentavo, jog, turint mažai istorinės medžiagos, esant po įvairius šaltinius išsklaidytiems duomenims apie fabrikantus Rekošus bei jų valdytą įmonę, išlikę produkcijos pavyzdžiai gali itin pagelbėti tyrinėjimams.

Kitose Europos šalyse juntamas susidomėjimas senaisiais dekoratyviniais kapinių puošybos dirbiniais iš ketaus. Jie vertinami ne tik kaip praeito laikotarpio memorialinių ženklų, bet ir kaip meninių ir technologinių stilų pavyzdžiai.

A.Štuopys apgailestavo, kad neprizūrimi, veikiami laiko, apiplėsti vandalai, kadaisi buvę masinės gamybos dirbiniai – ketaus kryžiai,

epitafinės lentos, tvorelės ir architektūrinės paskirties elementai – masiškai „nyksta“, šiuolaikinėse kapinėse tampa retenybe, dažnai sunaikinamos jų autentiškos detales, prarandami simbolinių ir puošybos komponentai, „nurankojamos“ dalys iš spalvotojo metalo, todėl svarbu išlikusiuosius bent užfiksuo ti nuotraukose, brėžiniuose.

Akį traukia išskirtinės paminklas

Vaikščiodamas po žole užaugusias senasias Prienų kapines, šiaurės vakarineje jų dalyje negali nepastebėti iš aplinkos išskiriančio paminklo – ant postamento stovinčios Šv. Mergelės Marijos statulos, kuri palieka mistinį išpūdį. Anot A.Štuopio, tai 19 a. pab. – 20 a. pradžioje paplitusios skulptūrinės metaloplastikos pavyzdys.

Kunigas, marijonų vienuolius Antanas Petruskas (1881–1940) ši paminklą pastatė savo tévams Motiejui Kazimierui ir Marijai Petruskams iš Lapupio kaimo. Iš Prienų krašto kilęs kun. Antanas Petruskas žinomas kaip prozininkas, vertėjas ir politikas, 1917 metais dalyvavęs Vilniaus konferencijoje, kuri išrinko Lietuvos Tarybą, paskelbusią šalies Nepritakausomybę.

Dr. A.Štuopio teigimu, šis paminklas yra retas Lietuvoje. Visų pirmą, todėl, kad Mergelės Marijos statula suformuota iš cinko lydimio skardos. Antra, šis auksčios kokybės dirbinys su skoningo šriftu įrašu epitaftinėje lentelėje yra parvežtas net iš Lenkijos, Varšuvos veikusios S. Moravskio gamyklos. Tai patvirtina ir užrašas ant paminklo. Tyrejo spėjimu, veikiausiai kun. A. Petruskas paminklą užsakė tuomet, kai dirbo Varšuvos karo kapelionu.

Anot jo, vertinga ir tai, kad paminklas iki šiol stovi autentiškoje aplinkoje. Jis turi pavyzdžių, kai panaušus paminklai Kauno karmelitų ar Klaipėdos kapinėse buvo sunaikinti arba perkelti į kitas vietas, vizualiai pakeisti, taip prarado savo vertę.

A.Štuopio nuomone, šia kapavietė su M. Marijos skulptūra vertėtū ištrauktī į Pavelo objekty registrą. Jis nurodė, kad statulos būklė prasta, viena ranka nulaužta, karosas prakiurės, prasidėjusi erozija, todėl specialistai turėtų ivertinti, kiek skulptūra pažeista, ir ją skubiai restauruoti, kitaip procesas gali būti negrižtamasis.

Tvarkant kapines linkėjo nepadaryti klaidų

Dr. A.Štuopys savo pranešime prabégomis aptarė į jo interesų sritį patekusius Prienų kapinių paminklus. Kiekvienas kapo kauburėlį žymintis paminklas, kryžius, atminties ženklas galėtų papasakoti ne ma-

žiau įdomių istorijų apie žmones, kurie gyveno, mylėjo, kentėjo ir paliko ši pasaulį, užleisdami vietą būsimoms kartoms. Deja, dalis kapaviečių jau visiškai sunykusios ir aptrauktos žole.

Pietvakarinėje kapinių dalyje, netoli buvusių pagrindinių vartų, buvo laidojami turtinių žmonės. Cia stovėjo koplytėlės su laidojimo rūsiais. Ne kartą vandalų numokoti šiandien jie priekaištangai žvelgia atviromis, kai kur tik medžių atžalų pridengtomis angomis. A.Štuopys patarė pralaužtus kriptų skliautus užpilti bent smėliu, nes palikti kiaurymas yra nesaugu.

Dabartiniai Prienų rajono savivaldybės vadovai yra ne kartą užsiminę apie ketinimus sutvarkyti senasias Prienų kapines – išgristi pasivaikščiojimo takus, išgeneti medžius, išrengti apšvietimą, pasirūpinti apželdinimui. Vizijose – kapinės turėtų virsti parku. Todėl su jidomumu išklausės dr. Armino Štuopio pranešimą, meras Alyudas Vaicekauskas specialisto teiravosi patariamui, kaip išsaugant kas vertinga, šiuolaikiskai sutvarkyti kapines.

A.Štuopys pirmiausia rekomendavo atliktis išsamius moksliinius kapinių tyrinėjimus. Padedant istorikams, kraštotyrininkams, gyventojams, po šapelių surinkti jų istoriją, identifikuoti, užfiksuoći ir į Kultūros paveldo sąrašą įtraukti vertinėjusios paminklų, galbūt net išleisti kapinėms skirtą leidinį. Anot jo, prie kapinių aktualizavimo programas galėtų prisiideti mokytojai bei gidai, kurie galėtų parengti pažintinės ekskursijos po kapines maršrutą. Prie įėjimo į kapines reikėtų pastatyti ir informacinius stendus, atspindinčius jų istoriją. Svarbu, kad istorinė miesto dalis taptų jungiamaja grandimi tarp atnaujintų ir turistų lankomų viešųjų Prienų miesto erdviių.

Nykstant kapinėms, jų teritorijos urbanizuojamos, per jas tiesiamos dujotekio, šilumos vamzdynai, statomos vaikų žaidimų aikštės, atsrandanti šiuolaikiski memorialai, skulptūros, neturinčios nieko bendro su kapinėmis. Dr. A.Štuopys prieniečiams linkėjo kapinių tvarkyboje nepadaryti tokų klaidų, kurių šiandien bado akis aktyvaus poilsio parkais paverstose daugiausiai sluonės Klaipėdos ir Kauno kapinėse. Anot jo, kapinių teritoriją reikėtų apsaugoti nuo svetimkinių, apsiriboti palygintu reljefu, drenazu, nutiestais pasivaikščiojimų takais, išretintais želdiniais ir tvarikingomis kapavietėmis...

Kapinės turėtų išlikti rimties ir susimastymo vieta, todėl dėmesio vertas svečio pasiūlymas atstatyti senajį vartų portalą, pro kurį įžengus natūraliai kiltų noras nulenkti galvą prie besiūsinčiuosis Amžinybėje. Dalé Lazauskienė

Įdarbinančiu ar planuojančiu įdarbinti neigaliuosius daugėja, tačiau to nepakanka

(Atkelta iš 3 p.)

Mažesnis darbingumo lygis – mažesni ir šansai įsidarbinti

Daugiau nei pusė (56 proc.) didžiausiu šalies darbdavių įvardijo, kad jų kolektyve šiuo metu dirba žmonių su negalia: iš jų 28 proc. – su lengva negalia, 22 proc. – su vidutine negalia, 6 proc. – su sunkia negalia. Praėjusiais metais vykdotos apklausos rezultatai buvo gana panašūs – dirbančių neigalių turėjo 50 proc. apklaustų imonių.

„Dažniausiai įdarbinami lengvą negalių turintys žmonės, kurie gali lengviau integrutioti į kolektyvą, dirbtį panašiu krūviu, kaip ir negalių neturintieji. Vis dar tenka susidurti su darbdavių požiūriu, kad neigalus žmogus turėtų prilygti sveikam, neretai tikima įvairais maitais ir keliami nepagrįsti lūkesčiai neigalių atžvilgiu. Be to, reikėtų nepamiršti, kad dalis imonėse dirbančių neigalių negalią igijo jau

SIŪLO DARBA

Reikalingas darbuotojas mėsos gamybos ceche. Darbo vieta – Birštono seniūnijoje. Tel. 8 686 69 599.

IVAIRŪS

Informuojame žemės sklypo (kad.Nr.6960/0003:0212), esančio Prienų r. sav., Stakliškių sen., Užukalnio k., savininką A.B., kad UAB „Narma“ matininkas A. Kavaliauskas (kval.paž.Nr.2M-M-1510) 2021-11-16 d. 9.00 val. vykdys gretimo žemės sklypo (proj.Nr.414), esančio Prienų r. sav., Stakliškių sen., Užukalnio k., ribų ženklinimo darbus. Prieikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB „Narma“ adresu: Ūkininkų g.10a, Marijampolė, el.paštu: uabnarma@gmail.com arba telefonu 8 620 40 955.

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 6950/20:138), esančio Skriaudžių k., Prienų r., savininką (-us), kad valstybės žmonės Valstybės žemės fondo matininkas Algimantas Kabašinskas (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-166) 2021-11-09 12.00 val. vykdys žemės sklypo (projektinis Nr. 1), esančio Stadiono g. 1, Skriaudžių k., Prienų r., Skriaudžių k.v., ribų ženklinimo darbus.

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 6960/4:101), esančio Užuguočio k., Prienų r., savininką (-us), kad matininkas Algimantas Kabašinskas 2021-11-10 10.00 val. vykdys žemės sklypo (projektinis Nr. 1), esančio Mokyklos g. 10, Užuguočio k., Prienų r., Užuguočio k.v., ribų ženklinimo darbus.

Prieikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į valstybės žmonę Valstybės žemės fondą adresu: K.Donelaičio g. 33-415, 44240 Kaunas, el. paštu algis.kabasinskas@vzf.lt arba telefonu 8 675 01 473.

PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Mon-tuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailyentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atlie-kame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkelės, lankstome skardas. Tel. 8 600 96 399.

Šlifuojame, dedame ir lakuojame par-ketą, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrijame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvorą, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. Tel. 8 620 85350.

Nebrangiai atvežame sijotą kokybiš-ką juodžemį, maištą su kompostu. Vežamas kiekis – nuo 4 iki 9 kub.m. Tel. 8 609 66 753.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinų, vanduo-oras katilinių iren-gimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuo-laidomis. Tel. 8 640 39 204.

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. Tel. 8 645 87 304.

DURYS – PER 3 DIENAS!

GAMINU DURIS – ypatingai šiltas, sau-gias nuosavieems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbam ir karantino metu. Tel. 8 653 93 193.

Gaminame betoną, kalkinį skiedinį, šulinio žiedus (nuo 0,7 iki 3 m), įvairią gelžbetoninę produkciją.

Vežame žvyrą, smėlį. **Atliekame** metalo tekinimo ir suvirinimo darbus.

Tel. 8 687 95 399.

Tvarkome aplieštus sklypus. Pjau-name, genėjame medžius, krūmy-nus. Pjauname žolę trimeriais, sodo traktoriukais. Karpome gyvatviores, atliekame kitus aplinkos tvarkymo darbus. Tel. 8 670 18 048.

Gyvenimas

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Brangiausiai Lietuvoje perkame miškus (brandžius, jaunus, mal-kinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8 651 39 039.

PERKA MIŠKUS

BRANDŽIUS, JAUNUS, MALKINIUS, IŠKIRSTUS, ŽEMES, SODYBAS VISOJE LIETUVOS 8 676 41 155

Nekilnojamasis turtas

Brangiai perku mišką, gali būti su bendrasavininkais, sutvarkau dokumentus. Tel. 8 644 55 355.

Brangiai perkame miškus su žeme arba išsikirtimui. Tel. +370 675 24 422.

Perku vienkiemį miške ar prie vandens su daugiau žemės. Tel. 8 611 01 110.

Perku sodybą Prienų r. arba Kazlų Rūdos sav., gali būti ir vienkiemis. Tel. 8 607 49 133.

Nebrangiai pirksiu gyvenamajį namą/sodybą aplink Balbieriškį, Prienus ar Birštono sav. Tel. 8 602 37 583.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė **brangiai perka** galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame.

Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda **MALKAS**, supjautas kala-dėlėmis, rastukais. Skubiai, nemo-kamai pristato jums patogiu laiku.

Tel. 8 672 51 171.

Nekilnojamasis turtas

Balbieriškio mstl., Kovo 8-osios g. parduodamas dvięjų aukštų mūrinis namas: centrinis šildymas, po namu rūsys, garažas. Ūkinis pastatas, 7,7 a sklypas. Kaina – 26900 Eur. Tel. 8 683 91 121.

Gyvuliai, gyvūnai

Parduoda pieninę telyčiukę 4,5 mėn. ir du gaidelius. Tel. 8 608 28 622.

Vištaitės. Parduoda 6–6,5 mėn. de-dančias vištaites. Tel. 8 685 78 204.

Ivairios prekės

Parduodu naują klausos aparatą – 50 Eur. Tel. 8 678 66 028.

PASLAUGOS

Dezinfeukoje, valome geriamojo vandens šulinius. Tel. 8 612 60 250.

Gaminame duris namams, ūkiniams pastatams, laiptų pakopas. 29 metų gamybos patirtis. Tel. 8 686 71 689.

Dujinių viryklių remontas, pajungimas, purkštukų valymas, keitimas ir kt. Senų dujinių viryklių išvežimas. Tel. 8 685 00 133.

Veža grūdus, trašas ir kitus birius krovinius. Tel. 8 698 28 063.

2021 m. lapkričio 6 d.

PERKA

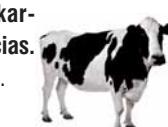
 agaras
PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS

Tel.: 8 620 25 152,
8 800 08 801

ATSKAITOME IŠ KARTO!
Pagal skerdėnį ir gyvą svorį. Brangiai mėsinius.

SŪDUVOS GALVIJAI

brangiai perka kar-
ves, jaučius, telyčias.
Moka 6 - 21 proc.
Sveria, pasiima,
atsiskaito iš karto.

Biė 8 614 44 299, Telia 8 620 35 000.

 Krekenavos

UAB „Krekenavos agrofirma“
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENĀS ARBA GYVĀ SVORI.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.

Tel.: (8-614)93124

UM
UTENOS MESA
BRANGIAI PERKA GALVIJUS
8 620 33544
Moka iš karto!

PARDUODA

Naminiai sviestiniai šakočiai Jūsu šventėms! Tik iš natūralių lietuviškų produktų, pagal senolių receptą. Svoris nuo 100 g iki 5 kg. Siunciame į Lietuvos miestus ir užsienio šalis. Tel. 8 650 43

159. (Adresas: Revuonos g. 48, Prienai).

Parduoda statybinę medieną: 42 vienetus gegnių (15x5), 20 vienetų brusų (10x10, 10x15 ir 10x5), 2,5 cm lotas (pločiai įvairūs). Visos medienos ilgiai – nuo 4 iki 6 metrų. Tel. 8 609 05 853.

RUDENINIS VIŠTŲ IŠPARDAVIMAS!

Lapkričio 10 d. (trečiadienį) prekiausime vakcinuotomis, pradedančiomis dėti kiaušinius 4-5-6 mėn. olandų veislės rudo-mis, juodomis, raibomis, baltomis vištaitėmis (kaina nuo 6 eurų). Kombinuotaisiais lesalais.

Kašonyse – 9,40 val., Jiezne – 10,00 val., Stakliškėse – 10,30 val., Pieštuvėnuose – 10,45 val., Nemajūnuose – 11,10 val., Birštono vienkiemyje – 11,30 val., Prienuose prie turgaus – 12,00 val., Balbieriškyje – 12,30 val., Kunigžiuose – 12,50 val., Vartuose – 13,00 val., Strielčiuose – 13,20 val., Ašmintojė – 13,30 val., Pakuonyje – 13,45 val., Išlauže – 14,10 val., Rutkiskėse – 14,30 val., Klebiškyje – 14,45 val., Šilavote – 15,00 val., Leskavoje – 15,15 val., Juodbutyje – 15,30 val., Veiveriuose – 15,45 val., Skriaudžiuose – 16,00 val.

Baltas autobusiukas su užrašu „Prekyba paukščiais“, tel. 8 616 53 928.

PASLAUGOS

Susitvarkykite nuotekas, tausokite aplinka ir išvenkite išlaidų baudoms!

Buitinių nuotekų valymo įrenginiai (Buiteka, Feliksnavis, Traidenis, Svaistė, Biomaz, August ir kt.)

GAMINTOJŲ KAINOMIS

Įrenginių projektavimo, montavimo, aptarnavimo darbai

10 metų garantija

GALIMYBĘ PIRKTI
IŠSIMOKĖTINAI!

Atvykstame nemokamai konsultacijai visoje Lietuvoje!

DIRBAME IR SAVAITGALIAIS

Tel. 8686 80106

SIENŲ ŠILTIINIMAS

į oro tarpus

Tel. 8 696 42 020

AKCIJA -50%

BALKONŲ (tinka renovacijai)

TERASŲ STIKLINIMAS

PLASTIKINIAI LANGAI

ŠARVO DURYS

Tel. 8 600 90 034

Stakliškėse bus įrengtas ir sutvarkytas Atminimo kalnelis

Finaliniu renginiu – Vasaros švente – Prienų rajono kaimo bendruomenė „Stakliškės“ baigė vykdyti trejus metus trukusį projektą „Kultūrinio paveldo išsaugojimas, suburiant bendruomenes“. Pasak „Stakliškių“ bendruomenės pirmininkės Rasos Noreikienės, šio projekto metu, glaudžiai bendradarbiaujant su vėlesnių seniūnijos administracijai ir jos teritorijoje veikiančiomis bendruomenėmis, buvo sukurti rekreacinė erdvė įvairiems seniūnijos, bendruomenių renginiams. Nagingi bendruomenių vyrai plenero metu viešajai erdvėi pagamino medinius suoliukus. Įsigytą laužaviečių įrangos, lauko puodų, palapinių, visa tai labai pravertė šventės metu.

– Vieną projekta įgyvendinome, pradėjome vykdyti kitą – siekiame sutvarkyti Atminimo kalnelį, esančią Stakliškėse, šalia Liepų aikštės. Atminimo kalnelis atspindės Stakliškių istoriją, su kuria galės susipažinti ne tik stakliškiečiai, bet ir mūsų krašto svečiai. Pasitelkus rėmėjus, savanorius, seniūnijos darbuotojus, kalnelyje jau žydi gėlės, žaluoja tujujų gyvatvorė, daugiametė augalai. Trinkelėmis bus iškloti pasivaikščiojimo takai, – pasakojo kaimo bendruomenės „Stakliškės“ pirmininkė Rasa Noreikienė.

Ant minėto kalnelio – buvę žydų maldos namai, todėl, tvarkant teritoriją, planuojama juos paženklini, taip pat pastatyti atminimo paminklą knygnešiams, partizanams, suformuoti gėlynas ir pasivaikščiojimo takus.

Bendruomenės pirmininkė dėkojo partnerėi – Prienų rajono savivaldybei, kuri palaiko ir remia bendruomenės iniciatyvas, lėšomis prisideda prie projekto vykdymo.

Pasak R.Noreikienės, „Stakliškių“ bendruomenės nariai nepraleidžia progų pasižmonėti ir kasmet išvyksta į pažintinę ekskursiją, aplankydami įvairias Lietuvos vietoves, susipažindami su jų istorija ir vertybėmis.

– Ši rugpjūčio keliaiame po Prienų

„Stakliškių“ bendruomenės nariai Veiverių Rimorystės muziejuje.

rajoną, apsilankėme Prienuose, Revuonos ir Beržyno parkuose, pasigérējome vaizdu nuo apžvalgos aikštės, prisiminėme poetą Justiną Marcinkevičių naujai iškurtame jo vardo kiemelyje. Užsukome į Šilavotą, kur apžiūrėjome Prienų krašto muziejaus ekspoziciją „Laisvės kovos Šilavoto krašte“, partizanų ir jų rėmėjų kalinimo rūsi, unikalų Davatkyno muziejų. Ekskursija teisėme Skriaudžiuose, kur pasivaikščiojome po Suvalkiečio sodybą. Veiveriuose aplankėme

J. Lukšos – Daumanto muziejų, Šv. Liudviko bažnyčią ir šalia jos veikiantį Rimorystės muziejų. Pakeliui į namus pasirožėjome Išlaužo Šv. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos parapijos bažnyčią, užsukome ir į Daukšiagirę, kurioje išlikę buvusio dvaro spirito varyklos pastatai. Daug ką pamatėme ir sužinojome, išsikinome, kad ne tik sverut gražu, turime kuo pasigérēti, pasididžiuoti ir Prienų rajone, – išpūdžiais pasidalino R. Noreikienė.

Dalė Lazauskienė

Tegul nelieka užmirštų...

Jiezno Šv. Arkangelo Mykolo ir Jono Krikštytojo parapijos klebonas Rolandas Bičkauskas Vėlinių oktavos dienomis aplanko visas parapijos kapines, pakviesdamas vietos žmones prisiminti ne tik savo artimuosius, bet ir uždegti žvakeles ant užmirštų, seniai nelankomų kapų.

Vėlinių dieną, lapkričio 2-ąją, tradiciškai šv. Mišiose meldžiamasi už atgulusiuosius Amžinajam poilsui Sobuvos kapinėse.

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El. paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodiene, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

remia rubrikas „Kultūra: mumyse ir šalia mišu“
(Fondo parama – 10 000 Eur.)
ir „Tai, kas išsaugina...“
(Fondo parama – 12 000 Eur.)

Laikeštis išeina trečadieniais ir šeštadieniais.
Ofisinių spaudo. Apimtis – 4 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečadieniais –
1400 egz., šeštadieniais – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Prienų savivaldai ir miesto herbui – 230 metų

(Atkelta iš 3 p.)

Po XVI amžiuje su Lenkijos karalyste pasirašyto Liublino unijos sumenkėjo Lietuvos didžiojo kunigaikščio valdžia. Pradėjus išigalėti bajorios luomui, miestiečių luomas pradėtas naikinti. Nuo 1776 metų Magdeburgo teisė buvo palikta tik trimis didesniams miestams: Vilniui, Kaunui ir Trakams. 1791 metais Abiejų Tautų Respublikos Ketverių metų seimas priėmė laisvųjų (feodalams nepavaldžių) miestų valdymo nuostatus, kurie suvienodino miestų administraciją ir teismus. Remiantis naujai priimtais nuostatais, buvo modifikuota Magdeburginės savivaldoss teisė daugeliui miestų ir miestelių. Nuo 1791 iki 1792 metų Magdeburgo teisė atnaujinta ir ją naujai gavo Ariogala, Daugai, Kernavė, Prienai, Marijampolė, Stakliškės ir dar keletas kitų miestų. Po III ATR padalijimo dalį Lietuvos prijungė Rusija, kita dalį – Prūsija, ir ilgainiui Magdeburgo teisės miestams buvo panaikintos.

Daug sugrįžkime prie Prienų ir apžvelkime, ką jiems davė suteikta Magdeburgo teisė. Nuo 1791 metų lapkričio 9 dienos Prienai tampa ne tik laisvu miestu, galinčiu turėti savivaldoss teisę ir savo herbą, bet kartu ir visu pavieto centru, kas miestui suteikė žinomumą ne tik ATR, bet ir Europoje. Pradžioje Trakų vaivadijai, o vėliau (kaip rašoma „Kauno istorijos metraštyste“ T. 3.) nuo 1793 metų naujai suformuotai Merkinės vaivadijai priklausė Prienų pavietas apėmė Prienų, Lankeliškių, Virbalio, Alvitą, Vilkaviškių, Liudvinavą, Daukšių, Keturvalakų, Udrįs, Rumponių, Balbieriškių, Bartninkų, Darsūniškių, Pilviškių, Aukštosių, Panemunės, Vištyčio, Naujamiesčio parapijas bei dalį Punios ir Stakliškių parapijų ir galiausiai – Birštoną. Vienas iš svarbiausių Prienų, kaip laisvojo miesto ženklu, buvo paviesto seimelio rinkimai. Savivaldoss klausimus sprendžiant, seimelyje turėjo galimybę dalyvauti ir turėti balso teisę tik tame paviete žemų turintys ir mokesčius mokantys bajorai. Seimelyje įvairias pareigas galėjo užimti ne jaunesni nei 23 metų bajorai.

Pirmieji Prienų seimelio rinkimai įvyko 1792 metų vasario 14 dieną. Po rinkimų visi deputatai susirinko į Prienų parapijinę bažnyčią, kur juos pasveikino klebonas ir palinkėjo laikytis istatymų. Vienas iš pirmųjų seimelio astrovų darbų buvo visų Prienų pavieto gyventojų surašymas. Rašytiniuose šaltiniuose minima, kad po privilegijos suteikimo Prienuose, medinėje rotušėje, šalia buvusio Dvaro pastatų, išskirė ir pradėjo veikti Prienų pavieto administracijos, iždo, kariniai, įvairių ūkinų tarnybų, paviesto tiltų ir kitų sargybų pareigūnai. Taip pat funkcionavo Prienų pavieto žemės teismas, kuriami dirbo daugiau nei 10 teisėjų ir 3 raštininkai, si reiškinį galime vadinti Prienų būsimos teismo istorine pradžia.

Pabaigai – šiek tiek panagrinėkime miestui suteiktą herbą bei jo simboliką. Kartu su Magdeburgo teise Prienai gavo ir savo miesto herbą, kurio mėlyname fone vaizduojamas Šv. Jurgis, kovojančis su drakonu. Taigi, kas buvo Šv. Jurgis ir kodėl jis buvo vertas, kad jo atvaizdą naudotų herbe? Viena legenda pasakoja, kad seniai egzistavo tokis piktasis drakonas (lietuvių

mitologijoje dar vadinamas slibinu), kuris buvo paverges visą šalį ir nuodingu kvapu sunaikindavęs kiekvieną, kuris prie jo nors kiek prisiartindavo. Jis kiekvieną dieną, kaip duoklės, reikalavęs dviejų avijų, o kai vieną dieną šalyje avij pritrūko, pradėjo vietoje jų ryti žmones. Daugybė žmonių žuvo, kol vieną dieną prieš drakoną išejo pasiaukoti nuotakos drabužiais apsurengusi karalaitė. Ir būtent tuo lemtingu momentu ant balto žirgo atšuoliavo Jurgis, kuris ryžtingai ietimi pervažė drakoną ir surišęs jį į aušros žmonės Jurgis pažadėjo, kad drakonas jiems nebekenks, jeigu jie pasikrikštys. Karalius ir žmonės su tuo sutiko: Sventasis Jurgis pakrikštijo 1500 žmonių ir užmušė drakoną.

Legendos, žinoma, dominė žmonės ir paprastą istoriją paverčia istabiai bei kupina netikėtumų, tačiau realybėje, kuomet gyveno Šv. Jurgis, slibinai ir drakonai neegzistavo, o pats Jurgis gimė trečiojo šimtmecio pabaigoje Kapadokijos šalyje, dabartinės vidurinės Turkių teritorijoje. Jo tévai buvo krikščionys ir išmokė berniuką pažinti tikrą Dievą. Buvo turtingi, todėl galėjo duoti auklėjimą ir mokslo jaunajam Jurgui. Jaunuolis stojo tarnauti karūmenen, kurioje išgarsėjo savo išmintimi ir drasa. Imperatorius Gajus Aurelijus Valerijus Diokletianas (284–305 m.) labai vertino Jurgį, todėl padarė karūmenen vyresniuoju, tribunu. Šio imperatoriaus laikais, prasidėjus krikščionių persekocijimui, Jurgis dėl savo tikėjimo buvo nužudytas. Taip jis tapo kankiniu ir vėliau buvo paskelbtas katalikų šventuoju. Romoje jau VI a. žymiausias Bizantijos karvedys Flavijus Belizarijus Jurgio garbei pavadino San Sebastiano miesto vartus, o VII a. Romoje buvo pastatytą jo vardo bažnyčia – San Giorgio in Velabro. Viduramžių kryžiaus žygių dalyviai jį buvo pasirinkę savo globėjų, taip Jurgio kultą išplatindami po visą Europą. Jis tapo daugelio valstybių ir miestų globėju, taip pat ir Lietuvos. Šv. Jurgis yra antrasis Lietuvos globėjas po Šv. Kazimiero. Šv. Jurgis taip pat laikomas arklių ir gyvulių globėju. Simbolinė šio herbo ir Šv. Jurgio kulto prasmė galėtume įvardinti kaip amžinos kovos tarp gėlio ir blogio iprasminimą. Džiugu, kad mūsų miesto herbe vis dėlto nugali gėris...

Svaja Vinskaitė
Prienų krašto muziejaus
vyr. muziejininkė

